

Žurnāls "Latvijas Gāzes" klientiem

2008
ziema
Nr. 4

Latvijai dabasgāze
būs vienmēr

Rekonstruēta
un modernizēta
pazemes gāzes
krātuve

Aug gāzes apkures
lietotāju skaits

Rīcības plāns
tiem, kas gazificē
savu māju

"Latvijas Gāze"
palīdz tapt krāšņām
Operas izrādēm

Kristine Opolais
operdziedātāja,
"Latvijas Gāzes"
balvas Operai ieguvēja

Viktors Ščerbatihš
Pasaules čempions svarcelšanā
un sudraba medaļas ieguvējs
2004. gada Olimpiskajās spēlēs

Šajā numurā:

2

**Tiekamies žurnāla
„Dabaszgāze Tavās
Mājās” ceturtajā
numurā**

3

Gazifikācija
Interese par
pieslēgumiem nesarūk

4

Personība
„Gazprom”: Latvijai
dabaszgāze būs vienmēr.
Par kādu cenu? Saruna
ar AAS „Gazprom”
pārstāvi un AS „Latvijas
Gāze” Valdes
priekšsēdētāja vietnieku
Aleksandru Mihejevu

6

Aktualitāte
Dabaszgāze arī turpmāk
būs konkurētspējīga

8

Godalga
AS „Latvijas Gāze”
Gada balvu par mūža
ieguldījumu gāzes un
siltumtehnikas nozarē
saņēmis RTU docents
Ivars Platais

10

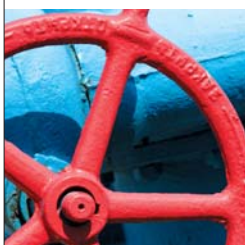
Iepazīstinām
„Vienveidība nav manā
gaumē,” saka
Pārdošanas
departamenta vadītājs
Timurs Čakšs

12

Dabaszgāze un drošība
Gāzesvadu „asinsrite”

13

Dabaszgāze un drošība
Dabaszgāze – drošai
lietošanai

14

Interesanti
AS „Latvijas Gāze” TEC-2
projektā ieguldījusi
piecus miljonus latu

15

Tuvākajā nākotnē
Infrasarkanā starojuma
iekārtas ar dabaszgāzi –
ekonomisks un ērts
apsildes veids

16

Jurista padoms
Jaunumi normatīvajos
aktos

17

Piegādes drošība
Inčukalna gāzes
krātuve = piegādes
drošība

18

Jaunākās tendences
„Junkers”
„CERASMARTMODUL-
Solar” – divkārtša ekonomija

20

Jaunākās tendences
Apkures katli, kas taupa
gāzi un naudu.
SIA „Viessmann” gāzes
kondensācijas katli

21

**Gāzes katlu
automātika**
Gudra apkures
vadība ļauj būtiski
ietaupīt līdzekļus.
Stāsta Igors Ševels,
SIA „Buderus Baltic”

22

Kas jāzina
Izlīdzinātā patēriņa
norēķina sistēmai ir
būtiskas priekšrocības

24

Kvalitātes kontrole
Saucam talkā
būvuzraugu!
Padomi tiem, kas apkuri
ierīko privātmājā

26

Noderīgi zināt
Mūsdienīgi
dabaszgāzes
apgādes
risinājumi. Stāsta
SIA „Remus”
speciālisti

27

Noderīgi zināt
Apkures risinājumu
izvēle ir ļoti plaša.
Konsultē Uldis
Reingolds,
SIA „Apkures
komunikāciju
centrs”

28

Vērts zināt
Iepazīstinām ar
licencētām gāzes
projektēšanas un
celtniecības firmām,
kā arī gāzes katlu
ražotājiem un tir-
gotājiem

30

No sirds uz sirdi
AS „Latvijas Gāze”
palīdz tapt
krāšņām Operas
izrādēm

31

No sirds uz sirdi
Atbalsts olimpiskajai
kustībai

32

Pieredze
Mārtiņš Sirmāis
dod priekšroku
dabaszgāzes
pavardam

Lai gan dabasgāzes tarifu pieaugums nevar iepriecināt nevienu, jāapzinās, ka šim kurināmajam arī pie mums jāmaksā aptuveni tikpat daudz kā citās Eiropas Savienības valstīs.

Cienījamie lasītāji un dabasgāzes klienti!

Tiekoties ar jums žurnāla „Dabasgāze Tavās Mājās” ceturtajā numurā, gribu atgādināt, ka šajos gados esam stāstījuši par paveikto, saviem darbiniekiem, dabasgāzes izmantošanas iespējām, priekšrocībām un tarifu izmaiņām. Arī šoreiz runājam par to, kāpēc ērtākais un patlaban videi draudzīgākais kurināmais kļūst aizvien dārgāks. Taču nu sarunai par tarifiem redzam arī pozitīvu perspektīvu. Lai gan dabasgāzes tarifu pieaugums nevar iepriecināt nevienu, jāapzinās, ka šim kurināmajam arī pie mums jāmaksā aptuveni tikpat daudz kā citās Eiropas Savienības valstīs. Šo cenu līmeni jau būsim sasnieguši, un tas savukārt nozīmē, ka tik krasu cenu pieaugumu nākotnē dabasgāzei vairs nebūs.

Latvijā aizvien vairāk pilsētu un jauno ciematu apriko ar dabasgāzi, un mēs visi vēlētos, lai dabasgāze pēc iespējas ātrāk nonāktu līdz vietām, kur tā nepieciešama. Tomēr gazifikācijas plānu izpilde neris tik strauji, kā mēs vēlētos, – tas prasa daudz resursu un laika. Taču katram, kas vēlas savās mājās sajūst dabasgāzes radīto siltumu, palīdzam ar padomiem, kā to izdarīt. Konsultācijas sniedzam mūsu Kontaktu centrā un šī izdevuma lappusēs. Ceram, ka jums lieti noderēs praktiska informācija, kā jārikojas, lai īstenotos sapnis par dabasgāzes pievadu mājai, par apkures katla izvēli un drošības ievērošanu.

Viens no jaunākajiem un lielākajiem akciju sabiedrības „Latvijas Gāze” darbiem bijusi Inčukalna pazemes gāzes krātuves (IPGK) rekonstrukcija un modernizācija. IPGK ir viena no lielākajām pazemes gāzes krātuvēm Eiropā. Īpaši nozīmīga ir krātuves loma ziemas apkures sezonā, jo, izmantojot tās uzkrājumus, iespējams nodrošināt dabasgāzes padevi vajadzīgajā apjomā arī tad, kad pieprasījums pēc dabasgāzes sasniedz maksimumu. Tādu iespēju nav gandrīz nevienai citai Eiropas valstij!

„Latvijas Gāzei” ir labas tradīcijas arī citās jomās, – atbalstot Operu un olimpisko kustību, pasniedzot gada balvas par sasniegumiem zinātnē un kardioloģijā. Ceram, ka arī mūsu sadarbību ar klientiem varam ierindot savu labāko darbu un tradīciju klāstā. Katrā ziņā – darām visu iespējamo, lai tā būtu!

Sandra Ādamsone,
AS „Latvijas Gāze” Sabiedrisko attiecību daļas vadītāja

Interese par pieslēgumiem nesarūk

Gazifikācija

Par spīti dabasgāzes cenu pieaugumam, aizvien augsti vērtē iespēju izmantot dabasgāzi gan mājāsaimniecību, gan uzņēmumu vajadzībām. Lai gan prognozeja, ka dabasgāzes pieslēgumu skaits objektīvi varētu samazināties, kopumā 2007. gadā tas saglabājies iepriekšējo gadu līmenī, atzīst AS „Latvijas Gāze” Pārdošanas departamenta vadītājs Timurs Čakšs.

Strauji pieaugot dabasgāzes cenai, jostas stingrāk jāsaņo ne tikai patērētājiem. Samazinās arī „Latvijas Gāzes” peļņas daļa, kuru būtu iespējams investēt jaunu gāzes sadales vadu izbūvē. Tādējādi, samazinoties no jauna izbūvējamo vadu rentabilitātei, rodas vajadzība pēc līdzfinansējuma no patērētāju puses. Taču ne jau visi vēlas vai spēj atvērt savus maciņus. Tādēļ arī prognozējam, ka gazificējamo objektu skaits ar laiku varētu samazināties.

Lai šai situācijā rastu risinājumu, „Latvijas Gāze” individuālo māju īpašniekiem, kam dabasgāze nepieciešama mājāsaimniecības vajadzībām, piedāvā pilnvarojuma līgumu formu, kas pieļauj iespēju organizēt jaunu gāzesvadu būvniecību par abpusēji pieņemamām cenām. Pēc tam „Latvijas Gāze” ir gatava atmaksāt īpašniekam mūsu uzņēmuma rentablu daļu. Praksē jau pierādījies, ka šāds variants labi strādā.

Jaunbūvētajos ciematos kā siltumenerģijas avotam attīstītāji priekšroku aizvien dod dabasgāzei. Pašreizējā nestabilā nekustamā īpašuma tirgus situācijā „Latvijas Gāzei” tas gan varētu būt zināms risks, jo visa gazifikācijai nepieciešamā infrastruktūra ir jāizveido jau pirms ciemata izbūves. Tāpēc arī šajā gadījumā līgumā esam iestrādājuši mehānismu, ka visus ar gazifikāciju saistītos būvniecības darbus sākotnēji finansē attīstītājs. Kad projekts tiek realizēts, mēs atmaksājam savu rentablu daļu. Tā esam nodrošinājušies pret situāciju, ja ciemata attīstītājs pēkšņi mainītu plānus un atsacītos no iespējas turpināt aizsāktos darbus.

Dabasgāzes patērētāju lokam vēlas pievienoties arī vietējās pašvaldības. Lielākoties ir interese par siltumapgādes objektiem, taču uzskatām, ka ga-

Aktuālie gazifikācijas projekti

RĪGA

- Mikrorajons „Dārziņi”

RĪGAS RAJONS

- Carnikavas pagasts, Garupe, d/s „Arhitekts”
- Carnikavas pagasts, d/s „Sala-2”
- Ādaži, Vējupes ielas mikrorajons
- Ādažu pag., Kadaga „Smiltāji”
- Krimuldas pagasts, Inciems
- Ķekavas pagasts, d/s „Ziedonis”
- Stopiņu pagasts, mikrorajons „Kulpi”

DAUGAVPILS

- Kastaņu, Kļavu ielas mikrorajons
- Vidzemes ielas mikrorajons
- Irbju, Zaru, Cēsu ielas mikrorajons

zifikācijas jomā turpmākai sekmīgai sadarbībai būtu vajadzīgs valsts vai konkrēto pašvaldību līdzfinansējums. Lai gan esam privāts uzņēmums, sniedzam šos pakalpojumus analogi, kā, piemēram, to dara valsts uzņēmumi. Diemžēl līdz šim gazifikācijas problēmu risināšanai nav piesaistīts Eiropas struktūrfondu līdzfinansējums. Par dabasgāzes pieslēgumu iespējām aktīvi intereses arī rūpnieciskie patērētāji. „Latvijas Gāze” ir ieinteresēta sadarbībā ar lielajiem klientiem, kuru vidū ir ne tikai ražotāji, bet arī dažādi pakalpojumu sniedzēji, piemēram, loģistikas parki.

2007. gadā pietiekami liels pieprasījums bijis ne vien pēc jauniem pieslēgumiem, bet arī pieslēgumiem gan pie iepriekšējos gados, gan jau padomju laikos izbūvētajiem vadiem.

Jaunu gāzesvadu izbūvei investīcijas atvēlētas arī 2008. gadā. Taču mums jārīsinā problēma, kā izraudzīties tādus objektus, kas atbilstu investīciju kritērijiem. Tāpēc meklējam jaunus klientu piesaistes instrumentus un plānojam, ka arī turpmāk nopietni tiks attīstīta jaunu sadales vadu sistēma.

Pietiekami lieli līdzekļi vajadzīgi, arī lai sakārtotu esošo gāzesvadu sistēmu. Parādotes lielākiem dabasgāzes patērētājiem, iepriekš būvētā sistēma vairs nenodrošina nepieciešamo kapacitāti. „Latvijas Gāze” jau strādā pie Rīgas apvedlīnijas rekonstrukcijas, un tas prasa lielus finanšu līdzekļus. Tiek renovēti gāzesvadi, kas no Maskavas ielas turpinās cauri Dārziņiem līdz pat Ķekavai. Šai objektā neņemam vērā rentabilitātes aprēķinus, bet piegādes drošības aspektu – lai neciestu jau esošie klienti. Nozīmīgs objekts gāzesvadu sakārtošanā ir arī saistībā ar Dienvidu tilta būvniecību. Mūsu uzdevums ir savienot abus Daugavas krastus, lai nerastos traucējumi gāzapgādē.

„Gazprom”: Latvijai dabasgāze būs vienmēr. Par kādu cenu?

Teksts un foto – Dace Judina

Latvijas dabasgāzes patērētājiem nav jāuztraucas par dabasgāzes piegāžu pārtraukumiem vai apstikumu, taču 2008. gadā dabasgāzes iepirkuma cena varētu pieaugt par 30–50%, rosinot dabasgāzes cenu pieaugumu klientiem Latvijā, – šādu nākotnes viziju iezīmēja saruna ar Krievijas koncerna AAS „Gazprom” Gāzes un šķidro ogļūdeņražu mārketinga un pārstrādes departamenta vadītāja pirmo vietnieku un AS „Latvijas Gāze” Valdes priekšsēdētāja vietnieku Aleksandru Mihejevu.

Kāds ir galveno cēloņu un faktoru kopums, kas nosaka dabasgāzes iepirkuma cenas kopumā un to ikgadējo, konstanto pieaugumu, un vai kādā brīdī tiks sasniegti dabasgāzes cenas griesti?

Pirmkārt un galvenokārt jāpiemin „Gazprom” attīstības līnija – pietuvināt energoresursu un dabasgāzes cenas starptautiskā tirgus līmenim. Pašlaik Krievijā notiek nopietns, ilgstošs process – cenu pietuvināšana Eiropas standartiem, mēs esam pieņēmuši programmu, saskaņā ar kuru līdz 2011. gadam visām energoresursu cenām jāpieaug līdz Eiropas cenu līmenim, kas nozīmē – tās būs vairākkārt augstākas nekā pašlaik. Lai gan – arī šobrīd Krievijā cenas ik gadu pieaug par 25%.

Raugoties nākotnē, var prognozēt, ka dabasgāzes iepirkuma cena Latvijai 2008. gadā varētu pieaugt par 30–50%. Ļoti ceru, ka tas būs pēdējais lielais cenas pieaugums. Sāpīgs, taču tas būs jāpārdzīvo. Turpmāk visas cenu svārstības jau būs atkarīgas no citu energoresursu, piemēram, naftas produktu – mazuta un benzīna – cenu kāpumiem vai kritumiem.

Izmantojot izdevību, gribu paskaidrot, ka līdz šim lielākā daļa Eiropas valstu dabasgāzi no Krievijas iegādājās par Rietumu cenām, kamēr pierobežas valstis, arī Baltija, – divas trīs reizes lētāk. Pēdējo gadu laikā, piemēram, NVS valstīm dabasgāzes iepirkuma cenu esam paaugstinājuši trīs četras reizes, tomēr tās vēl arvien nesasniedz vidējās cenas Eiropā. Tāpēc nākamgad Baltijas cenām ir jāizlīdzinās ar Eiropas vidējām cenām, pēc tam vajadzētu iestāties relatīvam stabilitātes periodam, kurā cenu svārstības noteiks citu energoresursu cenas tirgū. Nevar būt situācija, kad viena energoresursa cena aug, bet otra tikmēr stāv uz vietas. Cenām jābūt savstarpēji proporcionālām.

Protams, šībrīža situācija raisa satraukumu gan Latvijas valdībā, gan patērētāju vidū – no 2007. gada sākuma mazuta un naftas cenas kopumā ir krietni pieaugušas, izraisot arī dabasgāzes cenu kāpumu, jo formula nosaka dabasgāzes cenas atbilstoši mazuta kotācijai. Ja naftas cenas kristos, dabasgāzes cenas pieaugums gandrīz nebūtu jūtams, pat pielīdzinot to Eiropas tirgus līmenim.

Turklāt nevar nepieminēt, ka Krievijā „Gazprom” daļu dabasgāzes vispār pārdod par brīvām cenām – tam ir radīts īpašs tirgus segments. Krievijas tirgū pieaug arī neatkarīgo dabasgāzes ražotāju īpatsvars, arī viņiem ir tiesības pārdot dabasgāzi par brīvām cenām, kura ir 1,5–3 reizes dārgāka nekā „Gazprom”. Tieši tāpēc objektīvi dabasgāzes cena Krievijā aug. Un, dabiski, arī tās dabasgāzes cenām, kuru piegādā ārpus federācijas robežām, jābūt pietuvinātām vispārējiem standartiem.

Nesen izplatīta neoficiāla informācija, ka „Gazprom” vēlas Latvijai noteikt augstākas dabasgāzes iepirkuma cenas nekā Vācijā...

Nē. Eiropas vidējās cenas būtiski atšķiras no Vācijas cenām, bet Latvijai, Igaunijai un Lietuvai cenas būs pietuvinātas vidējām. Baltijā nekādā gadījumā cenas nebūs augstākas kā vidēji Eiropā. Esam vienojušies ar „Latvijas Gāzi” par noteikumiem, Latvijai ērtiem dabasgāzes piegādes noteikumiem. Visbeidzot – mēs garantējam, ka Krievija nekādos apstākļos nepārtrauks dabasgāzes piegādes, tās būs stabilas. Mēs esam un paliksim uzticams piegādātājs, jo vairāk tāpēc, ka „Latvijas Gāze” ir ļoti uzticams partneris ar izcili precīzi izstrādātu norēķinu sistēmu, „Latvijas Gāze” atbildīgi izturas pret piegādi un pakalpojumiem. Gribu uzsvērt, ka „Latvijas Gāzes” vadības aparāts ļoti labi zina, kā tiek veidotas dabasgāzes cenas, un pārrunu procesā lieliski prot aizsargāt savas tirgus pozīcijas.

Kāds šobrīd ir „Gazprom” dabasgāzes piegādes apjoms Latvijai?

Aptuveni 1,7 miljardi kubikmetru gāzes gadā.

„Gazprom” plāno tuvākajā laikā Latvijai palielināt dabasgāzes piegāžu apjomu vai tas paliks līdzšīnējā līmenī, varbūt samazināsies?

Viss būs atkarīgs no tā, kā Latvijas tirgus pieņems jauno cenu līmeni. Ja cenas būs pieņemamas un patērētājs pārliecināsies par piegāžu efektivitāti, attiecīgi pieaugs pieprasījums un palielināsies arī piegādes. Mēs esam gatavi nodrošināt Latvijas tirgu ar dabasgāzi; ja nepieciešams, pat divkārtšā apjomā. Protams, tas būs atkarīgs no citu energoresursu cenām. Jums ir AS „Latvenergo”, kas var strādāt gan ar mazutu, gan dabasgāzi, – un tie ir simtiem miljonu kubikmetru!

Dabasgāzes un naftas atradņu daudzums uz zemes nav bezgalīgs. Vai Krievijas teritorijā šo resursu ir pietiekami, lai pilnībā nodrošinātu ar dabasgāzi visus patērētājus arī ļoti bargas ziemas gadījumā un ilgāk?

Nenoliedzami, oglekļa dioksīda pasaulē vairāk nekā jebkad, visiem naftas resursiem ir savi ierobežojumi, bet jaunas atradnes, arī „Gazprom” izstrādnes, izvietotas grūti sasniedzamos rajonos – Sibīrijas ziemeļos un rietumos, Jamalas pussalā, Ziemeļu ledus okeāna Arktiskajā šelfā. Tur dabasgāzes ieguve, raktuvju celšana un labiekārtošana ir ļoti dārga, tāpat arī iegūtā produkta transportēšana. Sadārdzinās pašizmaksa, un, ticiet vai ne, bet „Gazprom” lielākā ienākumu daļa aiziet milzīgos nodokļos, ražošanas un transporta izmaksās, investīcijās sistēmu attīstībai.

Mēs veicam ģeoloģiskos pētījumus, meklējot jaunas atradnes. Ik gadu jaunatklātie dabasgāzes apjomi pārsniedz tās patēriņa apjomus, piemēram, mēs realizējam 700 miljardus kubikmetru dabasgāzes, tajā pašā laikā esam atraduši iegulas trīs trīljonu kubikmetru apjomā. Būtisks faktors – naftas, tāpat dabasgāzes atradnēm ir organiska izcelsme, daudz miljonu gadu gaitā to visu ir radījusi daba, šis process ir ļoti sarežģīts un ilgs, bet veco, izmantoto atradņu vietā jaunas tik drīz neradīsies. Tāpēc mums visiem jau laikus jāsāk domāt par alternatīviem enerģijas veidiem. Negribu nevienam biedēt – tā ir tāla perspektīva, kas skars varbūt tikai mūsu mazmazmazbērņus, un tomēr... Bet varbūt tikmēr būs radītas jaunas tehnoloģijas, kā viegli un vienkārši iegūt dabasgāzi arī tur, kur tas šobrīd nav iespējams.

Kā vērtējat Sabiedrisko pakalpojumu regulatora darbību Latvijā?

Manuprāt, tur strādā ļoti zinoši un atbildīgi cilvēki, kuri cītīgi analizē visus „Latvijas Gāzes” ekonomiskos rādītājus un prognozē, kādām jābūt patēriņa cenām attiecībā pret iepirkuma cenām. No savas puses varu teikt, ka „Latvijas Gāze” ir maksimāli optimizējusi savus tērīņus, būtiski samazinot transportēšanas, glabāšanas un apkāpjošanas izmaksas, tāpēc esmu pārliecināts, ka dabasgāzes patēriņa cenas tiks paaugstinātas, maksimāli domājot par patērētāju labumu. Pieļauju, ka „Latvijas Gāze” strādās finansiāli ļoti saspringtā režīmā, lai tikai maksimāli saudzīgi celtu cenas iekšējā tirgū. Bet šis darba stils ir parauga vērts – mēs, „Gazprom”, ļoti bieži sūtam uz „Latvijas Gāzi” pārstāvjus no citām kompānijām, kuras sadarbojas ar „Gazprom”, lai viņi iepazītos ar „Latvijas Gāzes” pieredzi un stratēģisko domāšanu.

Daudziem Latvijas uzņēmējiem nepatīk biežā dabasgāzes cenu un tarifu maiņa – reizi vai pat divas reizes gadā. Vai, jūsuprāt, būtu problemātiski noslēgt dabasgāzes piegādes līgumu uzreiz uz trim, pieciem gadiem?

Nē. Mēs būtu gatavi slēgt ilgtermiņa līgumu, bet tādā gadījumā tajā uzreiz tiktu ietvertas Eiropas vidējās cenas, kam Baltijas valstis šos gadus, atklāti sakot, nebija gatavas. Domāju, arī tagad situācija būs neviennozīmīga, lai gan esam centušies izmaiņas tirgū ieviest mīksti, nesāpīgi.

Par cik procentiem gadā varētu svārstīties dabasgāzes cenas pēc 2008. gada?

Nu... Jūs taču zināt, kā pēdējos gados mainās naftas cenas, – kādreiz bija 20–30 dolāri par barelu, tagad jau ir visi simts. OPEC vairs nespēj regulēt naftas cenas pēc ieguves apjomiem, jo sācies intensīvs pieprasījums pēc naftas un dabasgāzes Ķīnā, Indijā un Tālo Austrumu valstīs. Pieprasījums pēc dabasgāzes un cita veida kurināmā šodien sāk nopietni pārsniegt piedāvājumu, un vienīgais risinājums šai problēmai ir – meklēt alternatīvos enerģijas veidus un paralēli attīstīt šobrīd esošās atradnes, kas, nenoliedzami, prasa lielas investīcijas. Tad cenu līmenis, kāds energoenerģijām ir šodien, stabilizēsies un varbūt pat kritīs.

Vai Krievijai, respektīvi, „Gazprom”, būtu interese piegādāt Baltijai sašķidrināto dabasgāzi?

Zināt, sašķidrinātajai dabasgāzei piemīt tā labā īpašība, ka to var transportēt jebkurā virzienā – turp, kur tirgus visvairāk gatavs un vispievilcīgākais cenu ziņā. Pieprasījums pēc sašķidrinātās dabasgāzes ir ļoti liels gan Eiropā, gan ASV, gan Ķīnā. Tomēr parastā, cauruļvadu, dabasgāze ir daudz lētāka un ērtāka. Tāpēc labāk attīstīsim šo novirzienu – lai to izdarītu, mums viss ir. Latvijai ir pārvades sistēmas savienojumi ar Krieviju un izcila pazemes krātuve, jūsu sistēmas ļauj palielināt dabasgāzes piegādi Latvijas patērētājiem, „Latvijas Gāze” ik gadu paplašina gāzesvadu tīklu, iegulda ļoti lielu naudu sistēmas drošībā un visu gāzapgādes posmu modernizēšanā – tādu stratēģisko mērķtiecību citās kompānijās varbūt pat neredz. Tāpēc aicinu palīdzēt Latvijas kompānijai, lai viss tā arī turpinātos.

Runājot par Inčukalna gāzes krātuvi, – vai, jūsuprāt, ar to pietiek, lai pilnībā nodrošinātu dabasgāzes piegādes Latvijai, un vai „Gazprom” nebūtu ieinteresēts jaunu pazemes krātuvju būvē Dobeļē vai Kurzemē?

Pirmkārt, Inčukalna pilnībā spēj nodrošināt visas Latvijas vajadzību pēc dabasgāzes. Šajā krātuvē var glabāt divreiz vairāk dabasgāzes, nekā Latvijai nepieciešams vasaras un ziemas periodos kopā, un atliks vieta arī Igaunijas un Lietuvas dabasgāzei. Protams, tradicionāli šo krātuvi izmanto arī „Gazprom” Krievijas vajadzībām. Inčukalna pazemes gāzes krātuves kopējais tilpums ir aptuveni pieci miljardi kubikmetru, bet potenciālā Dobeles krātuve varētu būt divas trīs reizes ietilpīgāka. Taču šādu pazemes krātuvju būvniecība ir ļoti dārgs prieks un pret to jāizturas piesardzīgi, cītīgi analizējot ekonomiku kopumā un nozares pieprasījumu un piedāvājumu. Viss atkarīgs no tā, kādus noteikumus Latvija piedāvās „Gazprom”, – ja dabasgāzes glabāšanas izmaksas Baltijā būs daudz augstākas nekā Krievijā, saprotams, lielas intereses par jaunām dabasgāzes glabātavām nebūs, bet, ja cenas būs aptuveni vienādas, šis jautājums kļūs interesants.

“Inčukalna pilnībā spēj nodrošināt visas Latvijas vajadzību pēc dabasgāzes. Šajā krātuvē var glabāt divreiz vairāk dabasgāzes, nekā Latvijai nepieciešams vasaras un ziemas periodos kopā, un atliks vieta arī Igaunijas un Lietuvas dabasgāzei,” saka Aleksandrs Mihejevs.

Dabaszgāze arī turpmāk būs konkurētspējīga

Vineta Vizule

Cenas nemitīgi aug itin visam, arī dabaszgāzei, tomēr pārējo energoresursu vidū dabaszgāze arī turpmāk paliks viens no izdevīgākajiem energoresursiem. Par to, kas ietekmē dabaszgāzes cenu, kā veidojas un kā tiek piemēroti dabaszgāzes tarifi, un kādas izmaiņas šai ziņā Latvijā gaidāmas 2008. gadā, stāsta Vinsents Makaris, AS „Latvijas Gāze” preses sekretārs.

Vinsents Makaris, AS „Latvijas Gāze”
preses sekretārs

Kāds sakars dabaszgāzei ar mazutu

Mājsaimniecības, rūpnieciskie ražotāji un citi klienti par dabaszgāzi norēķinās pēc noteiktiem tarifiem. Latvijā tos apstiprina Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija. Dabaszgāzes tarifs veidojas no piecām būtiskām sastāvdaļām: dabaszgāzes transportēšanas, uzglabāšanas, sadales un realizācijas pakalpojumiem, kā arī iepirkuma cenas, kas ir iekļauta realizācijas pakalpojumā. Summējot visu četru pakalpojumu izcenojumu jeb tarifus, iegūstam viena dabaszgāzes kubikmetra gala tarifu, par kuru maksā klients. Patlaban aptuveni 80% no gala tarifa sastāda tieši dabaszgāzes iepirkuma cena – tāpat ievērojami būtiskākā daļa. Lai arī dabaszgāze nav naftas produkts, tās cena veidojas sasaistē ar naftas un to produktu, konkrēti mazuta, un no 2008. gada arī kurināmās degvielas gazolīna cenām pasaules tirgū. Tā ir pasaules prakse, ka dabaszgāzes cenu piesaista konkurējošiem energoresursiem, un Latvijas gadījumā tas pamatā ir mazuts. Faktiski aptuveni 2/3 no Latvijā tirgotās dabaszgāzes patērē tādos tehnoloģiskos procesos, kur dabaszgāzi viegli un ātri iespējams aizvietot ar mazutu. Tāpēc dabaszgāzes cenu cenšamies noturēt konkurētspējīgu jeb lētāku par kurināmajiem

naftas produktiem un citiem enerģijas avotiem.

Iepērkot dabaszgāzi no piegādātājiem, tās vērtību rēķina atkarībā no naftas produktu vidējās vērtības jeb kotācijas iepriekšējos sešos mēnešos. „Latvijas Gāze” līdzīgu aprēķina sistēmu piemēro arī saviem klientiem. Tiem, kuri patērē līdz 25 tūkstošiem kubikmetru dabaszgāzes gadā un kuri pieder pie 1. un 2. patēriņa grupas (tajās ietilpst galvenokārt mājsaimniecības), tarifi mainās divreiz gadā: 1. janvārī un 1. jūlijā, atbilstīgi sešu mēnešu naftas produktu vidējai kotācijai. Savukārt klientiem, kas dabaszgāzi patērē vairāk par 25 tūkstošiem kubikmetru gadā (3.–8. patēriņa grupa), tarifi, atbilstoši naftas produktu vērtībai, mainās ik mēnesi. Piemēram, 3. patēriņa grupa 2007. gada jūlijā maksāja Ls 196,01 par 1000 kubikmetriem dabaszgāzes (mazuta iepriekšējo sešu mēnešu vidējā vērtība bija 271 USD/t), bet augustā bija jāmaksā Ls 201,14 par 1000 kubikmetriem (mazuta iepriekšējo sešu mēnešu vidējā vērtība bija pieaugusi līdz 289 USD/t).

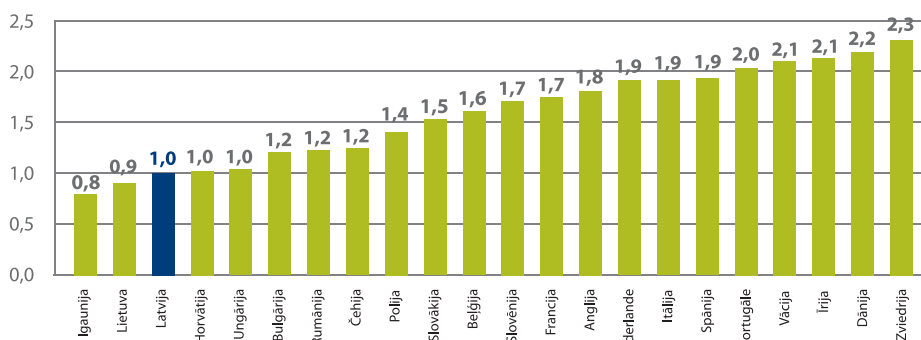
Dabaszgāzes iepirkuma cenas pielīdzinās Eiropai

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem no 2008. gada Latvijā iepirkuma cena dabaszgāzei ir pieaugusi. Šo pieaugumu varam saistīt ar diviem apstākļiem. Līdz šim Latvija, tāpat kā pārējās Baltijas valstis, no Krievijas uzņēmuma „Gazprom” dabaszgāzi iepirka par zemāku bāzes cenu, nekā to darīja Somija, Polija, Vācija un citas ES valstis. Sākot ar 2008. gadu, Krievija dabaszgāzes piegādes cenas Eiropas valstīm vēlas izlīdzināt. Tomēr tas nav pats būtiskākais faktors, kas šogad sadārdzinājis dabaszgāzes iepirkuma cenu. Daudz lielāka ietekme ir naftas un tās produktu cenu straujajam pieaugumam, ko veicinājuši globālie procesi pasaulē. Mazuts un gazolīns ir naftas produkti, un to cena atšķirībā no dabaszgāzes mainās katru brīdi. Tomēr tendence pēdējo gadu laikā ir negatīva – naftas barela cena vairāku gadu laikā ir dubultojusies. 2004. gadā barels naftas maksāja 50 USD, 2008. gada sākumā pirmoreiz vēsturē tas pārsniedza 100 USD robežu. 2007. gada sākumā mazuts maksāja ap 240 USD par tonnu, 2007./2008. gada mijā cena pirmoreiz vēsturē pārsniedza 500 USD par tonnu. Ja mazuta cenas 2008. gada sākumā būtu saglabājušās 2006. gada līmenī, Latvijā gandrīz neizjustu dabaszgāzes iepirkuma cenas izmaiņas, kas saistītas ar Krievijas veikto cenu izlīdzināšanu.

Liela ietekme naftas cenu pieaugumam ir Ķīnas un Indijas tirgiem, kas strauji attīstās un arvien vairāk iepērk energoresursus. Būtiska nozīme ir arī naftas eksportētājvalstu organizācijai OPEC, kā arī tādu naftas ieguves lielvalstu kā Irāna un Irāna nestabilajai politiskajai situācijai. Šos objektīvos apstākļus nevar ietekmēt ne regulators Latvijā, ne „Latvijas Gāze”, ne kāda organizācija Krievijā vai Eiropā. Tāpēc dabaszgāzes tarifu pieaugums skar ne vien Latviju, bet visu globālo energoresursu tirgu, arī Eiropas Savienību. Naftas tirgus ietekmē no 2004. gada dabaszgāzes cenas ir strauji pieaugušas arī citviet Eiropā.

Tā kā 2008. gadā dabaszgāzes iepirkuma cena Latvijā sasniegusi Eiropas tirgus cenu, turpmāk izmaiņas galvenokārt būs saistītas ar naftas tirgus izmaiņām. Līgums ar piegādātājiem noslēgts līdz 2010. gadam, un „Latvijas Gāzes” klienti varēs daudz saprotamāk pārredzēt situāciju un plānot savus ar energoresursu patēriņu saistītos budžetus. „Latvijas Gāze”, tāpat kā lielākā daļa pasaules, cer, ka naftas cenas kritīsies, tomēr, kādas tās būs 2008. gadā un turpmāk, to neviens neņemam prognozēt.

**Dabaszgāzes cenu attiecība 2007. gada 1. jūlijā (Latvija=1)
mājsaimniecībām ar dabaszgāzes patēriņu 3800 m³ gadā (avots Eurostat)**

Izmaiņas tarifi

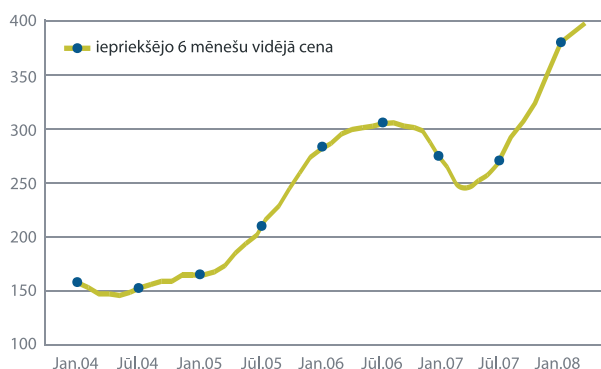
2007. gada rudenī „Latvijas Gāze” iepirka lielas dabaszgāzes rezerves 2007./2008. gada apkures sezonai. Šim nolūkam uzņēmums paņēma bankas aizdevumu. Tādējādi bija iespējams dabaszgāzi ievērtēt par zemāku cenu, nekā tā ir ziemas laikā, kad pieprasījums ir augsts. Līdz ar to bija iespējams samazināt uz 2008. gada 1. janvāri plānoto dabaszgāzes tarifu pieaugumu, un ieguvēji katrā ziņā ir „Latvijas Gāzes” klienti. No 2008. gada 1. janvāra pirmajām divām patēriņa grupām, tai skaitā mājsaimniecībām, bija plānots dabaszgāzes tarifu pieaugums par 31%, bet reālais pieaugums bija tikai 13%. Savukārt lielākajiem patērētājiem tarifi vajadzēja pieaugt par 4–5 %, taču tarifi samazinājās par 10–13%.

Nemot vērā augstās naftas cenas un iepirkuma cenas pieaugumu, „Latvijas Gāze” 2008. gadā gatavos jaunu tarifu projektu un iesniegs to Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā, jo nepieciešams kompensēt pieaugušās izmaksas. Tomēr gada sākumā vēl ir grūti pateikt, kādas tieši būs prasītās izmaiņas – par cik procentiem pieaugs tarifi, jo 1. maijā, kad jaunie tarifi varētu stāties spēkā, būs mainījušās jau minētās naftas produktu vērtības, pēc kurām aprēķina tarifi. Jāpiebilst, ka šī formula automātiski nenosaka, ka tarifi var tikai pieaugt. Ja naftas produktu vērtība krītas, tad attiecīgi arī samazinās tarifi. Šāds process bija vērojams no 2006. gada jūlija līdz 2007. gada martam. Tas varbūt nebija tik būtisks mājsaimniecībām, kam dabaszgāzes tarifi kritās aptuveni par 3,5%, taču rūpnieciskajiem klientiem kritums bija liels – no 8 līdz 10%.

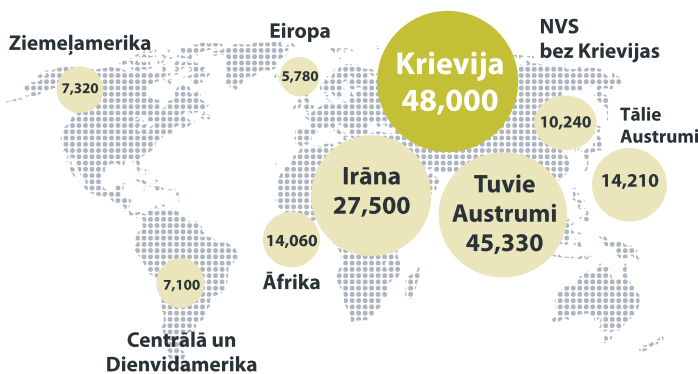
Dabaszgāze – lētāka nekā citviet Eiropā

Ja skatāmies uz Latvijas ekonomiku un pašreizējo inflāciju, dabaszgāzes cenas pieaugums nav būtiskākais faktors, lai arī tas tiešām pastāv. Dažādu banku speciālisti min skaitļus 1% vai 2% ietekme uz inflāciju, tomēr valstī tā pārsniedz 10%, un ir citas nozares, kur ietekme ir lielāka. Cenas augušas visam – arī benzīnam, elektrībai, dīzeļdegvielai, sašķidrinātajai naftas gāzei, ogleim, koksnei u. c., jo energoresursu tirgus savstarpēji ir ļoti saistīts. Aug pakalpojumu un preču cenas – to visu negatīvi izjūt arī „Latvijas Gāze”, jo arī mums ir nepieciešams benzīns, tiek veiktas lielas investīcijas uzņēmumā, kur jāiegādājas preces

**1% sēra saturošā mazuta cena
FOB ARA naftas produktu biržā, USD/t**

Zināmie dabaszgāzes krājumi pasaulē, triljoni m³

Kopējie krājumi: 179,540 triljoni m³ (avots: Nord Stream AG)

un pakalpojumi. Tomēr, par spīti augušajām izmaksām un visiem dabaszgāzes iepirkuma cenu pieaugumiem, kas notikuši pēdējo gadu laikā, dabaszgāzes cena salīdzinājumā ar cenām citās ES valstīs vai konkurējošo energoresursu cenām Latvijā ir ievērojami zemāka vai līdzīga. Tas lielā mērā ir iespējams tādēļ, ka uzņēmums ir nesadalīts un monopolstāvoklī.

Lai arī turpmāk Latvija dabaszgāzi ievērtēs par tādu pašu cenu kā citas ES valstis, mūsu patērētāji par dabaszgāzes kubikmetru maksās mazāk. Pārdomāsimies uz liberalizācijas ziņā tādu paraugvalsti kā Anglija. Tās dabaszgāzes piedāvātāju spektrs ir ļoti plašs: Tuvie Austrumi, Krievija, Āfrika, Eiropa, taču dabaszgāzes cenas patērētājiem tur ir daudz augstākas, Anglijā – pat divreiz augstākas nekā pie mums. Lai arī dabaszgāzes iepirkuma cena ir līdzīga, pārējās izmaksas atšķiras. Dabaszgāzes piegādes uzņēmumiem ir ļoti lielas administratīvās un mārketinga izmaksas, kas sadārdzina dabaszgāzes cenu klientiem. „Latvijas Gāze” tomēr spēj noturēt konkurētspējīgu dabaszgāzes cenu visos patēriņa sektoros, kā arī investē lielus līdzekļus dabaszgāzes sistēmas attīstībā un modernizācijā, un vēl ir pelnītspējīgs uzņēmums. Un tas viss, esot zemākiem dabaszgāzes tarifiem nekā citviet Eiropas Savienībā.

Latvijas gāzinieks Nr. 1

Dace Plato

Gāzes nozares zinātnieks un praktiķis, Rīgas Tehniskās universitātes docents Ivars Platais Latvijas gāzes saimniecības izveidošanai veltījis gandrīz 50 no saviem 75 mūža gadiem. Sevi viņš jokojot dēvē par gāzes dinozauru, bet kolēģu vidū tiek saukts par Latvijas gāzinieku Nr. 1. Par lielo ieguldījumu jauno speciālistu sagatavošanā un zinātnes attīstībā pagājušā gada nogalē Ivars Platais saņēma „Latvijas Gāzes” gada balvu – zelta medaļu, diplomu un stipendiju.

Ināra Laube,
AS „Latvijas
Gāze” Stratēģijas
un attīstības
daļas vadītāja:
“Par Ivaru Plato
kā pasniedzēju un
mana maģistra
darba vadītāju varu
teikt vislabākos
vārdus. Ar savu
pozitīvo attieksmi
pret dzīvi, plašajām
zināšanām viņš
prot studentus
aizraut, radīt
interesi par to, ko
māca. Ne visiem
pasniedzējiem tas
šodien ir pa
spēkam.”

Ivars Platais (1932)

- LPSR Nopelniem bagātais komunālās saimniecības darbinieks (1988)
- Tehnisko zinātņu doktors (1993)
- Beidzis Rīgas Politehnisko institūtu un Latvijas Valsts universitāti
- Gāzes nozarē strādā no 1960. gada
- 1970. gadā iecelts par Rīgas Sašķidrinātās gāzes ekspluatācijas tresta „Rīgas Gāze” galveno inženieri, vēlāk par priekšnieku
- No 1988. gada ražošanas apvienības „Latvijas Gāzes” galvenais inženieris

1992-2005 „Latvijas Gāzes” Mācību centra vadītājs

Pašlaik (no 2005.) – Mācību centra vadošais inženieris – lektors

Kā jūs izlēmāt savu dzīvi saistīt ar gāzes nozari?

Tas ir interesants stāsts. Jaunības gados nekādi nevarēju atrast savu vietu dzīvē, nezināju, kas mani interesē. 1959. gadā sāku strādāt būvniecībā, montēju Rīgā pirmos gāzesvadus. Laikam tāpēc, ka centos būt godīgs, strādāt akurāti un kvalitatīvi, gāzenieki mani ievēroja un pēc gada uzaicināja strādāt pie sevis. Sāku no pašas apakšas. Mēnesi biju atslēdznieks, tad tiku paaugstināts par meistar un nosūtīts uz Ļeņingradu trīs mēnešus mācībās. Tas bija ļoti saspringts un interesants laiks, jo gatavojamies dabasgāzes saņemšanai, kas Latvijā ienāca 1962. gadā. Bija jābūvē vadi, jāizveido valsts gazifikācijas sistēma. Vēlāk uzkalpojos līdz gāzes tīklu galvenā inženiera postenim, bet 1970. gadā tiku iecelts par „Rīgas Gāzes” galveno inženieri, vēlāk – priekšnieku.

Jūsu zināšanas un pieredze palīdzējusi izaugt divām gāzes speciālistu paaudzēm. Arī AS „Latvijas Gāzes” Valdes priekšsēdētājs Adrians Dāvis zelta medaļas pasniegšanas ceremonijā jūs nosauca par savu skolotāju.

Jā, ar Adrianu Dāvi strādājām kopā „Rīgas Gāzē” no 1973. līdz 1988. gadam. Par savu skolnieku gan viņu nesauktu. Kaut arī esmu mazliet vecāks, Adrians bija mans kolēģis, draugs. Viņš ir gāzes dinozaur Nr. 2. (Smejas.)

Kuri darba gadi jums bijuši sirdij tuvākie?

Noteikti tie, kas saistīti ar jauno speciālistu sagatavošanu un studentu apmācību. Mans dzīves aicinājums laikam ir būt pedagogam. Šis darbs man dod ārkārtīgi lielu gandarījumu.

Taču arī zinātne jums vienmēr bijusi tuva?

Mana specialitāte ir lauku gazifikācija. Latvija bija pirmā no bijušajām

PSRS republikām, kas atrisināja visus ar lauku gazifikāciju saistītos jautājumus – gāzesvadu būvniecību, graudu žāvēšanu, siltumtīcu saimniecību un lopu fermu apsildīšanu, siena žāvēšanu. Tas bija jauns, ļoti atbalstīts virziens. Par šo tēmu esmu sarakstījis sešas grāmatas ("Palīgs lauku gazifikatoram"). Jau tolaik sāku domāt par disertācijas rakstīšanu, taču laika trūkuma dēļ to izdevās aizstāvēt tikai 90. gadu sākumā. Mācījies esmu visu mūžu. Nesen izskaitīju, ka pēdējo 15 gadu laikā dažādosursos, semināros esmu ieguvis 80 sertifikātus par gāzes jautājumiem, kopā vesels albums. „Latvijas Gāzes” Mācību centrā rīkotajās apmācībās ražīgākajos gados savulaik apmācījām pat 25 000 cilvēku gadā.

Ko svarīgu jaunie zinātnieki gāzes jomā pēta patlaban? Vai ir kādi jauni atklājumi, interesanti risinājumi?

Diemžēl zinātnei gāzes jomā neveicas pārāk spoži. Mēs pārņemam, apgūstam, pilnveidojam, bet paši neko jaunu neatklājam. Tāpēc mani priecē maģistru un trīs jauno doktorantu veikums, ar kuriem patlaban strādāju. Aivars Broks pēta gāzes dispečerizācijas jautājumus, Ināra Laube strādā ar ES normatīvu piemērošanu gāzes nozarei, Jevgēņijs Batrakovs – nodarbojas ar maģistrālo gāzesvadu diagnosticēšanu.

Vai jaunie gāzes nozares zinātnieki spēj konkurēt ar Eiropas valstīm?

Zinātnieks nav tikai tas, kas dzīvo pa mākoņiem un risina abstraktas problēmas. Latvijas apstākļos zinātnei ir jābūt piezemētākai, pragmatiskākai, jārisina praktiski jautājumi.

Patlaban zinātnē ienāk jaunā paaudze, kas nebūt nav sliktāka kā atzītie Rietumu vai Austrumu speciālisti. Īpaši inženierzinātnēs mums ir ļoti spējīgi, talantīgi prāti.

Braukājot pa pasauli, vai ir gadījies redzēt zinātnieku veikumu, par ko bijusi balta skaudība?

Nē, es tā neteiktu. Rietumu speciālistiem ir ļoti šaura specializācija, mūsu cilvēkiem ir daudz plašākas zināšanas. Atceros, reiz kā eksperts braucu iepazīties ar gāzes tehnoloģijām Vācijā. Man patīk pašam ņemt rokā atslēgu un izpētīt, kā viss darbojas. Vācu zinātnieki skatījās uz mani un smaidīja – skat, kā Latvijā doktorī strādā.

Gāzes saimniecībā atradāt ne tikai savu vietu dzīvē, bet arī sievu?

Iepazināties „Latvijas Gāzē” un esam kopā joprojām. „Latvijas Gāze” ir viņas pirmā un vienīgā darbavieta. Tagad sieviņa jau pensijā, audziņa mazbērnu.

„Latvijas Gāzē” ir daudz pāru, kurus saista gan kopīgs darbs, gan ģimene. Ar ko, jūsuprāt, tas skaidrojams?

Visam pamatā ir uzņēmuma draudzīgais kolektīvs. Cik atceros, attiecības darbinieku vidū vienmēr bijušas ļoti sirsnīgas, demokrātiskas. Galvenie principi mūsu darbā ir atbildība, kvalitāte, uzticamība, tāpēc labas attiecības ar cilvēkiem ir ļoti svarīgas.

Kur jūs ņemat tik daudz enerģijas, lai visu paspētu, – studenti, apmācības, zinātne, grāmatas? Citi jūsu gados jau sen ir pensijā un nekust ārā no mājas.

Man ir ļoti interesants darbs, kas mani uztur spraigu un možu, man ir interese par dzīvi.

Vai esat sev izvirzījis arī jaunus mērķus? Ko vēl gribat paveikt savā darbā?

Vēlos vēl vairāk uzlabot un pilnveidot apmācību procesu. Šajā jomā ir ļoti daudz darāmā. Jāizstrādā programmas, jāievieš moderni mācību līdzekļi. Jātūpina darbs ar doktorantiem, kas man dod ļoti lielu gandarījumu.

Vai septīto grāmatu arī rakstīsiet?

Praktiski tā jau ir gatava – “Gāzes saimniecības darbinieka rokasgrāmata”. Rakstu grāmatu arī par gāzes apgādes sistēmu aprēķinu metodēm.

Vai mazbērniņus arī gribētu redzēt darbojamies gāzes nozarē?

Mazdēls mācās par ceļu būves inženieri, mazmeitas vēl skolnieces, vie-

na spēlē vijoli, otra dejo. Viņu audzināšana no teikti nav vieglāka kā darbs „Latvijas Gāzē”.

Vai atpūtai arī iznāk atlicināt laiku? Vai jums ir kādas aizraušanās, hobiji?

„Latvijas Gāze” ir mana māja un mans stadions. Jaunības gados biju sporta meistars cīņas sportā, tagad ar sportu vairs neaizraujos. Brīvdienās labprāt ņemu darbu uz mājām. Dažreiz risinu krustvārdu mīklas, tas trenē atmiņu.

Kādas krīzes situācijas gāzes saimniecībā jums palikušas atmiņā?

Lielākā bija pēc brīvvalsts atjaunošanas 90. gadu sākumā, kad bija jārisina sarunas ar Krieviju par gāzes piegādēm. Tikai pateicoties Adrianam Dāvim, kas to prasmīgi paveica, Latvija nevienu dienu nepalika bez gāzes. Atmiņā ir arī traģēdija Jelgavā 1969. gadā, kad gāzes noplūdes dēļ sprādzienā sagruva daudzstāvu mājas sekcija un bojā gāja cilvēki. Jebkurā krīzes situācijā, arī toreiz, uzņēmuma kolektīvs vienmēr ir spējis operatīvi rīkoties, pieņemt pareizos lēmumus. Kaut gan „Latvijas Gāzei” ir mainījušies īpašnieki, prieks, ka šī tendence saglabājas.

Pēdējā laikā bieži izskan doma, ka Latvijai nebūtu prātīgi palielināt jau tā lielo gāzes loģistiku energoapgādē, lai nevairotu valsts atkarību no Krievijas. Kāds ir jūsu viedoklis šajā jautājumā?

Tas ir politisks jautājums, kurā negribu iesaistīties. Manuprāt, gāze ir ērts, enerģētiski elastīgs kurināmais, kuru var izmantot visur un vienmēr. Latvijai uz Krievijas gāzi būtu jāraugās pragmatiski, kā izdevīgu energoresursu, nevis jābaidās no atkarības. Gāzes patēriņam saglabājoties līdzšinējā apjomā, Krievija rēķina, ka gāzes tai pietiks vēl 80 gadiem.

„Latvijas Gāzes” sistēma jau no pirmsākumiem ir veidota, lai saņemtu un izmantotu Krievijas gāzi. To pārkārtot un mainīt nav vienkārši, tas prasītu milzīgus līdzekļus.

Vienlaikus jādomā arī par alternatīvo energoresursu plašāku izmantošanu – koksnes, vēja, saules enerģijas, atkritumu izmantošanu enerģijas ražošanā, ēku energoefektivitātes palielināšanu.

Bāzes jaudas ar minētajiem resursiem gan Latvijā nodrošināt nevarēs. Tāpēc jādomā par TEC paplašināšanu, kura darbināšana ar gāzi, manuprāt, būtu reālākais risinājums, jo nepieciešamā infrastruktūra gāzes saņemšanai jau ir gatava.

2007.gada „Latvijas Gāzes” Gada balvas laureāti (no labās puses) : Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) doktorants Andris Krūmiņš, Rīgas Stradiņa universitātes profesors Andrejs Kalvelis, RTU docents Ivars Platais, Latvijas Universitātes doktorante Inga Narbute kopā ar Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidentu Juri Ekmāni, AS „Latvijas Gāze” Valdes priekšsēdētāju Adrianu Dāvi un Latvijas Izglītības fonda Valdes priekšsēdētāju Ilgvaru Forandu.

Vienveidība nav manā gaumē

Vineta Vizule

Stalta auguma vīrs ar skanīgu balsi – tāds ir pirmais iespaids par ar AS „Latvijas Gāze” Pārdošanas departamenta vadītāju Timuru Čakšu. Lai pie viņa nokļūtu, nav jāpiesakās uzņēmuma apsardzei vai jāpārvar citas sarežģītas formalitātes. Pārdošanas departamenta vadītāju ikdienā var sastapt Rīgā, Vagonu ielā, telpās, kurās izvietots arī „Latvijas Gāzes” Klientu apkalpošanas centrs. Timurs Čakšs ir atvērts un komunikabls – tās ir īpašības, kas ļoti svarīgas ar „Latvijas Gāzes” pakalpojumu pārdošanu saistītas struktūrvienības vadītājam.

Plaša profila celtnieks

Timura Čakša dzimtā puse ir Zemgalē, Dobeles rajonā, ko Latvijā savulaik dēvēja par maizes klēti. Kolhozu laikos zemgalieši varēja lepoties ar labiem darba rezultātiem. Gan pilsētā, gan rajona ciematos celtniecības jaudu deficīts tolaik bija vēl lielāks nekā patlaban – cēla daudzdzīvokļu mājas, fermas, cūku kūtis un citus objektus. Tāpēc pēc vidusskolas Timurs Čakšs izlēma savu dzīvi saistīt ar celtnieka profesiju, iestājoties Rīgas Politehniskajā institūtā, kur apguva civilo un rūpniecisko celtniecību. „Izvēlēta specialitāte bija plaša – gan vispārējie, gan speciālie būvdarbi, arī ūdensvada, kanalizācijas, gāzes un ventilācijas tīklu izbūve,” stāsta Timurs Čakšs.

Pēc augstskolas beigšanas viņš kļuva par darbu vadītāju Dobeles rajona Starpkolhozu celtniecības organizācijā un vēlāk nonāca šī uzņēmuma vadītāja postenī. Novērtējot Timura Čakša organizatoriskās spējas, viņu pārcēla darbā par Dobeles Specializētās mehanizētās kolonnas vadītāju. „No tā brīža arī var meklēt saknes manai pašreizējai saistībai ar dabasgāzi. Padomju Savienības laikā visus gāzesvadus būvēja uzņēmums „Specstrojgaz”, un tam ne vienmēr bija nepieciešamās jaudas. Manis vadītajai organizācijai deva uzdevumu sagatavot speciālistus, kas varētu montēt gāzesvadus Zemgales zonā,” atceras Čakša kungs.

„Gāze mani interesēja”

Kad sākās neatkarīgās Latvijas valsts atjaunošana, laukos bija juku laiki – daudzi uzņēmumi un kolhozi pajuka. „Lai gan man bija pastāvīga darbavieta, nejauši izlasīju sludinājumu, ka toreizējais valsts uzņēmums „Rīgas Gāze” meklē Dobeles iecirkņa vadītāju. Tā kā saskare ar gazifikācijas darbiem bija, pieteicos konkursā uz vakanto amata vietu. Gāze bija tas, kas mani patiesi interesēja,” atzīst tagadējais AS „Latvijas Gāze” Pārdošanas departamenta vadītājs.

Aizsākoties uzņēmuma „Latvijas Gāze” privatizācijas procesam, kļuva aktuāls jautājums par jaunu klientu piesaisti. Šim uzdevumam uzņēmumā izveidoja Pārdošanas nodaļu. Izvērtējot jaunās struktūrvienības vadītāju kandidatūras, izvēle atkal bija par labu Timuram Čakšam. Tagad viņa tiešā pakļautībā strādā 39 darbinieki, galvenokārt inženieri konsultanti. Roku rokā iznāk strādāt ar „Latvijas Gāzes” astoņu iecirkņu vadītājiem visā Latvijā, tāpēc arī šos darbiniekus Čakša kungs uzskata par sava kolektīva locekļiem.

Gandarījuma mirkli

„Jaunībā biju celtniecības darbu vadītājs, un, protams, vairāk bija jāstrādā nevis pie rakstāmgalda, bet laukā. Arī patlaban, esot Pārdošanas departamenta vadītāja amatā, cenšos pēc iespējas vairāk izbraukt uz objektiem. Uzskatu, ka arī augstākā līmeņa vadītājam ir jābūt priekšstatam par to, kas notiek objektos, un nevar vispusīgi pārredzēt situāciju, ērti sēžot sava kabineta krēslā. Šādi izbraukumi ļauj labāk izziņāt apstākļus un pieņemt pareizus lēmumus,” par darbu ikdienu stāsta Timurs Čakšs.

„Darba specifikas dēļ varu teikt, ka savā amatā jūtos komfortabli. Man

Fakti

- Izglītība. 1975. gadā absolvējis Rīgas Politehnisko institūtu, specialitāte – civilās un rūpnieciskās celtniecības inženieris
- Ieņemamais amats. AS „Latvijas Gāze” Pārdošanas departamenta vadītājs
- Darba pieredze. Dobeles rajona Starpkolhozu celtniecības organizācijas būvdarbu vadītājs, vēlāk kļuvis par šī uzņēmuma vadītāju
- Dobeles Specializētās mehanizētās kolonnas vadītājs
- No 1995. gada uzņēmuma „Rīgas Gāze” Dobeles, vēlāk Jelgavas iecirkņa vadītājs
- No 2001. gada AS „Latvijas Gāze” Pārdošanas nodaļas vadītājs
- No 2007. gada 1. novembra AS „Latvijas Gāze” Pārdošanas departamenta vadītājs
- Ģimenes stāvoklis. Precējies, divas pieaugušas meitas
- Vaļasprieks. Slēpošana, sportošana, pastaigas mežā

patīk meklēt risinājumus arī grūtākās un problemātiskās situācijās, tāpēc dodu priekšroku šādam darbam, nevis strādāšanai pie konveijera. Vienveidība nav manā gaumē," viņš atzīst.

Gandarījuma brīži par paveikto ir arī tad, kad lielākā apdzīvotā vietā simboliski aizdedz zilo lāpu, tā atzīmējot, ka „Latvijas Gāzei” izdevies līdz konkrētai vietai pa gāzesvadu nogādāt dabasgāzi. Šādi gandarījuma mirkļi Čakša kungam bijuši gan Olainē, gan Rēzeknē, gan citviet.

Kolektīvs darbs

„Strādājot Pārdošanas departamentā, ne jau viss ir manā kompetencē. Bieži nākas konsultēties ar citu struktūrvienību darbiniekiem. Jaunu apdzīvoto vietu gazifikācijas jautājumos strādājam kopā ar Stratēģijas un attīstības daļu. Katrā ziņā gazifikācijas process nav viena cilvēka pārziņā, tas ir dažādiem nosacījumiem stingri limitēts kolektīvs darbs. Darba rezultāts no ierosmes līdz dabasgāzes padevei ir pat četru vai piecu struktūrvienību kopdarba rezultāts. Mums ir jāspēj atrast vienotu valodu, nevaram kā slavenajā fabulā katrs vilkt ratus uz savu pusi. Izpēte, projektēšana, aprēķini un finanšu jautājumi, celtnieku un speciālistu piesaiste, līgumu slēgšana – šo specifiku vienam cilvēkam ļoti grūti pārziņāt, tāpēc arī „Latvijas Gāzē” izveidotas nodaļas un departamenti ar savu specializāciju.

Nereti darba process ir ļoti saspringts, un tas pat nav atkarīgs no gada laika, jo pieprasījums pēc gazifikācijas līdz šim bijis lielāks, nekā spējam to apmierināt. Reizēm gan sastrēgumi rodas tieši pirms apkures sezonas vai kad tā jau sākusies – parādījies pirmais sniegs un gaisa temperatūra noslīdējusi zem nulles atzīmes. Tad situācija var kļūt nervozāka, taču atslābāt neizdodas arī pēc Jaunā gada. Pēdējo gadu siltās ziemas,

kad bija iespējams turpināt rakšanas darbus objektos, ļāvušas mums labi pastrādāt arī šajā gadalaikā,” uzņēmuma darba specifiku raksturo Pārdošanas departamenta vadītājs.

Attīstība motivē

Vaicāts par, viņaprāt, pieņemamāko vadības stilu, Timurs Čakšs ilgi pārdomās neiespīgst: „Darbiniekiem jābūt iesaistītiem gan procesā, gan nozīmīgu lēmumu pieņemšanā, lai vēlāk visiem būtu skaidrs, kāpēc pieņemts tāds lēmums. Bet, ja reiz kas ir stingri izlemts, atkāpes vairs nebūtu pieļaujamas. Katram savi pienākumi jāveic tā, lai nebūtu vajadzīgs uzraugs, kas skatās uz pirkstiem. Tāpēc laba komanda manā izpratnē ir domubiedru grupa, kas spēj sasniegt izvirzītos rezultātus. Domāju, ka man šāda komanda ir. Sākumā pārdošanas jomā sāka strādāt divi trīs cilvēki, patlaban jau esam pāri piecdesmit.”

Čakša kungs arī uzskata, ka par labu vadītāju var kļūt tad, ja izieti arī zemākie posmi un ir skaidrs, kādas problēmas katrā līmenī risināmas. „Ja man jāizvēlas, pieņemt vadošā darbā cilvēku no malas vai izraudzīties kādu no kolektīva vidus, priekšroka, manuprāt, jādod kolektīva pārstāvim. Tikai tad, ja cilvēkam uzņēmumā ir izaugsmes iespējas, viņu var motivēt un piesaistīt ilgākam laikam, kas pašreizējā darba tirgū ir ļoti svarīgi. Būt par ierindas skrūvīti bez attīstības nevienam negribas. Protams, mūsu kolektīvā var ienākt arī cilvēks no malas, bet tad jābūt vismaz divas galvastiesas pārākam par pretendentu, kas nāk no uzņēmuma.”

Laiks arī atslābt

Kā jau atbildīga posteņa vadītājam, arī Timura Čakša darbadiena nereti sanāk garāka par noteiktajām darba stundām. Tomēr viņš piekrīt sava uzņēmuma nostājam, ka labi strādāt var tikai atpūties cilvēks, tāpēc savu reizi arī jādodas atvaļinājumā.

„Iziet no aprites uz veselu mēnesi ir grūti, tad nereti vajadzīgs vēl mēnesis, lai atgūtu iekavēto, tāpēc atvaļinājumu cenšos izņemt pa daļām. Ziemās labprāt slēpoju, bet vasarās ar ģimeni dodamies apskatīt pasauli vai atpūšos, sēņojot tepat Latvijā. Mežs ir vide, kur man īpaši patīk, un ne vienmēr uz zvēriem un putniem vajag paskatīties caur medību bises stobru.

Jaunībā aktīvi sportoju, nodarbojos ar basketbolu, arī patlaban, kad izdodas, padzenāju bumbu sporta zālē un piedalos uzņēmuma rīkotajos sporta pasākumos. Par bērniem man vairs nav jāraizējas, abas meitas jau pametušas mūsu ligzdu. Timurs Čakšs ir gandarīts par savu ģimeni un laiku, ko izdevies izbrīvēt vaļaspriekiem.

Gāzesvadu „asinsrite”

Vineta Vizule

Aizdedzot gāzes plīts degli vai ieslēdzot gāzes apkuri, reti kad iedomājami, kā dabaszgāze nokļūst līdz mūsu mājām. Ikdienā tik nepieciešamā dabaszgāze no Krievijas pie patērētājiem Latvijā mēro 3500 km pa pazemes cauruļvadiem jeb tā dēvētajiem maģistrālajiem gāzesvadiem. Par to, cik drošs dabaszgāzei ir šis ceļš un kas tiek veikts, lai nerastos nekādas dabaszgāzes noplūšanas iespējas, stāsta AS „Latvijas Gāze” ekspluatācijas iecirkņa „Gāzes transports” vadītājs Leons Granateks.

Cīņa ar koroziju

Viens no mūsu galvenajiem uzdevumiem ir gādāt par pazemes cauruļvadu drošību un mazināt gāzesvadu koroziju*. Lai to nepieļautu, cauruļvadu izolē no saskares ar apkārtējo vidi ar īpašu izolācijas materiālu. Savukārt aktīvā aizsardzība noris ar elektrokīmisko aizsardzību un elektrisko drenāžu, tā palīdzinot cauruļvadu ekspluatācijas laiku. Tomēr pilnībā izvairīties no korozijas procesa nav iespējams, tāpēc nepieciešams regulāri veikt cauruļvadu pārbaudi un konstatēto bojājumu novēršanu.

Cauruļvadu iekšējā inspekcija

Visu laiku veicam cauruļvadu sistēmas novērtēšanu. Tās laikā cauruļvadā ievieto elektronisku ierīci – intelektuālo virzuli. Gāzes plūsma stumj virzuli cauri vadam, un virzulis fiksē visus cauruļvada defektus: izrūsējumus, plaisas, rūpnīcas defektus un citus bojājumus, kas var apdraudēt gāzes cauruļvadu drošību. Katram maģistrālajam gāzesvadam ir sava pase, ko varētu salīdzināt ar cilvēka medicīnisko karti, kurā ārsts fiksējis mūsu slimību vēsturi. Pasa garantē, ka informācija par gāzesvada stāvokli un veiktajiem remontdarbiem vienmēr būs atrodama neatkarīgi no tā, vai atbildīgā persona ir mainījusi darbavietu un vietā stāties jauns darbinieks.

Pārvaldes sistēmas dublēšana

Rūpes par gāzesvadu drošību ietver ne tikai iespēju novērst gāzes noplūdes un sprādzienbīstamu situāciju rašanos, drošība nozīmē arī dabaszgāzes padeves nepārtrauktību. Nedrīkst rasties situācija, kad kādu iemeslu dēļ dabaszgāze mums vairs nepienāk. Gāzinieki šādu pārtraukumu nepieļauj pat avārijas situācijās. Tāpēc gāzes pārvaldes sistēmu veido tā, lai tajā būtu dublēšanas iespējas. Ja vienā vadā gāzes padevi noslēdz, gāze joprojām pienāk pa otru.

Procesu uzrauga SCADA

Drošības nolūkos maģistrālajā gāzes pārvaldes sistēmā ieviesta arī telemehānikas un informācijas sistēma SCADA, kas nodrošina pilnīgu informāciju par sistēmas darbību. Ar tās palīdzību mēs varam kontrolēt gāzes regulēšanas stacijās ienākošās un izejošās gāzes spiedienu un temperatūru, gāzes patēriņu un citus svarīgus procesus, kas varētu brīdināt par bīstamas situācijas veidošanos. Uz maģistrālajiem gāzesvadiem vidēji ik pēc 25 kilometriem ierīkotas noslēgjerīces. Ja gāzesvads plīstu, ar noslēgjerīču palīdzību gāzes padevi bojātajam posmam var noslēgt. Turklāt šos noslēgkrānus iespējams iedarbināt no centrālā dispečeru punkta. Ja gāzes noplūde notiktu pašā regulēšanas sistēmā, arī par to SCADA paziņotu dispečerdiennestam.

Aizsargjoslu piemērošana

Maģistrālajiem gāzesvadiem ar likumu ir noteiktas divu veidu – ekspluatācijas un drošības – aizsargjoslas. Ekspluatācijas aizsargjoslas attālums uz abām pusēm no cauruļvada ass ir 15 metri. Tā paredzēta, lai gāzesvadā nenodarītu kaitējumu trešās personas. Likumā ir noteikts, ko tieši nedrīkst darīt šai aizsargjoslā, piemēram, kurināt uguni, braukt ar smago tehniku u. c. Savukārt drošības aizsargjoslas lielums atkarīgs no cauruļvada diametra un gāzes spiediena. Tās maksimālais attālums no cauruļvada ass ir 200 metri uz abām pusēm. Aizsargjosla paredzēta, lai gāzesvada avārijas gadījumā aizsargātu trešās personas. Ja, piemēram, šādu joslu ignorē un gāzesvada tuvumā uzbūvē māju, tad pēc gāzes noplūdes izraisītā sprādziena no mājas nekas pāri nepaliktu. Regulāri ar helikopteriem veicam gāzesvadu apsekošanu, lai kontrolētu, vai aizsargjoslās nenotiek nelikumīga darbība. Pēdējā laikā bijušas problēmas ar mežu izstrādātājiem, kas šķērso aizsargjoslas ar smago tehniku, tādējādi apdraudot maģistrālos gāzesvadus. Esam novērsuši arī nelikumīgu būvniecību. Gadās, ka cilvēki, paši to nezinot, iegādājušies zemi, ko šķērso gāzesvada aizsargjosla, turklāt šis apgrūtinājums nav bijis fiksēts Zemesgrāmatā. Civillikums nosaka, ka neatkarīgi no tā aizsargjosla ir jāievēro un zemesgabālā būvniecības darbi ir aizliegti. Lai nerastos šāda nepatīkama situācija, potenciālajiem zemes pircējiem vienmēr vajadzētu vērsties pie „Latvijas Gāzes”, lai noskaidrotu, vai zemesgabalam nav šāda apgrūtinājuma.

Drošības pasākumi

- Dabā maģistrālās gāzesvadu trases atzīmē ar speciāliem stabiņiem, uz kuriem ir informācija, kurp jāzvana, ja notikusi avārija.
- Vietās, kur gāzesvads šķērso autoceļus, izvietotas aizliegumu zīmes apstāties automašīnām.
- Visas gāzes regulēšanas stacijas ir pieslēgtas apsardzes sistēmām, kas signalizē, ja notikusi ielaušanās vai cita neatļauta darbība.
- Lai izvairītos no elektroenerģijas padeves radītiem traucējumiem, gāzes regulēšanas stacijas ir apgādātas ar autonomiem ģeneratoriem, kas automātiski ieslēdzas brīdī, kad pārtrūkusi elektroenerģijas padeve.
- Pa maģistrālajiem gāzesvadiem plūstošā gāze ir bez krāsas un smaržas, tāpēc viens no vairāk zināmajiem drošības pasākumiem, par kuru var pārbaudīties katrs gāzes lietotājs, ir gāzei piešķirtā specifiskā smarža, kas ir pirmais signāls gāzes noplūdes konstatēšanai. Smaržu gāzei pievieno gāzes regulēšanas stacijās, un šo procesu sauc par gāzes odorizāciju.

*Korozija
(no latīņu val.
corrosio –
sabrukšana) –
metālu, to sakausē-
jumu un dažādu iz-
strādājumu sabruk-
šana apkārtējās vi-
des agresīvās ietek-
mes rezultātā. Iet-
ekme var būt ķī-
miska vai elektro-
ķīmiska.

Dabaszgāze – drošai lietošanai

Dabaszgāze
un drošiba

Jau no mazotnes zinām, ka gāze var kļūt ļoti bīstama, ja ar to apietas neuzmanīgi. Tāpēc visus darbus, kas saistīti ar gāzes ievilkšanu un aparātūras pieslēgšanu, drikst uzticēt vienīgi sertificētām firmām un to speciālistiem.

Atcerieties!

Sajūtot mājokli tik raksturīgo gāzes smaku, jāatslēdz gāzes aparātūra, jānodrošina telpu vēdināšana un nekavējoties jāzvana „Latvijas Gāzes” avārijas dienestam pa tālruni 04.

Par dabaszgāzes lietošanas drošību atgādina AS „Latvijas Gāze” Rīgas iecirkņa vadītājs Aleksandrs Koposovs un Gāzes apgādes iekšējās sistēmas dienesta vadītājs Ralfs Kalnenieks.

- Jebkuri mājokļa gazifikācijas jautājumi vienmēr saskaņojami ar „Latvijas Gāzi”, kas mūsu drošības nolūkā rūpējas un uzrauga, lai visas ar gāzi saistītās darbības atbilstu stingrām normatīvām prasībām un standartiem. Vispusīgu informāciju par jautājumiem, kas saistīti ar gāzes ievilkšanu un drošu izmantošanu, arī par gāzes apkures katliem, citu gāzes aparātūru, tās uzstādīšanu, lietošanu un apkalpojošām servisa organizācijām, ikdienā iespējams iegūt, zvanot „Latvijas Gāzes” kontaktu centram pa tālruni 155.
- Ja klients vēlas mājoklim pieslēgt gāzi un ievilkāt gāzes apkuri, pirmais solis – vērsties „Latvijas Gāzes” Pārdošanas departamentā un pieprasīt tehniskos noteikumus. Tos saņemot, būs norādīts, ka turpmāk jāvērsas sertificētā firmā, kas noteiks, cik lielā mērā klienta vēlmes ir apmierināmas, kā arī veiks nepieciešamos projektēšanas un būvniecības darbus.
- Ja plānojat gāzes apkuri ierīkot namā, kur iepriekš bijusi krāsns apkure, obligāti jākonsultējas ar dūmvadu tīrītāju, vai gāzes apkures katlu būs iespējams pieslēgt dūmvadam.
- Arī gāzes apkures katlu un citas aparātūras iegāde un aparātūras pieslēgšana jāuztic sertificētai firmai. Tās darbinieku pienākumos ietilpst veikt instruktažu, iepazīstinot ar aparātūras darbības principiem un pastāstot par drošības noteikumiem, kas jāievēro, aparātūru lietojot. Regulāri, reizi gadā vai reizi divos gados, kā to nosaka ražotājs, jāveic šīs aparātūras tehniskā ap-

kope, tāpēc vēlams noslēgt ar firmu servisa līgumu.

- Gāzes piegādes un lietošanas noteikumos norādīts, ka ēkas īpašnieks ir atbildīgs par iekšējiem gāzesvadiem, bet dzīvokļa īrnieks vai īpašnieks atbild par gāzes aparātūru, kas uzstādīta viņa izmantotajās telpās. Lai paaugstinātu drošību, „Latvijas Gāzes” speciālisti iesaka nomainīt novecojušo gāzes aparātūru, kas, iespējams, pēdējo divdesmit, trīsdesmit vai pat četrdesmit gadu laikā ir nolietota un kļuvusi lietošanai nedroša. Īpaši tas attiecas uz padošjmu laika ražojumiem.
- Iegādājoties vai īrējot dzīvokli, jaunajam īpašniekam vai īrniekam jāpievērš uzmanība, kāda veida gāzes aparātūra ir uzstādīta dzīvoklī. Jebkuru neskaidrību gadījumā iespējams zvanīt „Latvijas Gāzes” Kontaktu centram pa tālruni 155, un nepieciešamības gadījumā pie klienta ieradīsies speciālists, kas pārbaudīs gāzes aparātūras drošību.
- Arī gāzes plīts nomaīņa jāuztic pieredzējušiem meistariem. Jaunajām gāzes plītīm, piemēram, var būt atšķirīgas dīzes. Tikai speciālists prātīs noteikt, tās paredzētas dabaszgāzei vai sašķidrinātajai gāzei. Atšķiras arī veikalos iegādājamie lokanie pievadi – nespeciālists gāzes pievada vietā var iegādāties nevis gāzei paredzēto, bet lētāku, ūdensvada pieslēgumam paredzēto. Nepareizu pievadu lietošana arī var izraisīt gāzes noplūdi. Lietošanā drošākas ir gāzes plītes, kuru degļi aprīkoti ar elektromagnētiem, kas neļauj nejauši atgriezt gāzes degļi. Ja mājā ir veci cilvēki, kas var piemirst izslēgt gāzi, noderīgi ierīkot gāzes noplūdes elektromagnētiskos vārstus.

„Latvijas Gāze” TEC-2 projektā ieguldījusi piecus miljonus latu

Laura Ozola

2008. gada 1. jūlijā Rīgas rajona Acones pagastā darbs jāsāk rekonstruētajai TEC-2, kas kļūs par modernāko elektrostaciju Baltijā. Paralēli „Latvenergo” veiktajiem rekonstrukcijas darbiem, kas līdz šim ritējuši pēc plāna, milzīgas investīcijas un darbus TEC-2 veikusi arī „Latvijas Gāze”. To mērķis – nodrošināt jaudīgā energobloka pieslēgumu darbināšanai ar dabasgāzi.

Ražos gan elektrību, gan siltumu

2006. gada septembrī uzsāktā TEC-2 rekonstrukcija, kuras kopējās izmaksas ir 140 miljoni latu, ir grandiozākais industriālās infrastruktūras projekts atjaunotās Latvijas vēsturē. Patlaban Baltijā modernākā elektrostacija ir TEC-1. Pēc rekonstrukcijas šis gods pienāksies TEC-2, kas kļūs par lielāko jaunās paaudzes elektrostaciju Baltijas valstīs, ievērojami palielinot Latvijas enerģētisko neatkarību. Rekonstrukciju veic Spānijas uzņēmums „Iberdrola” pēc „Latvenergo” pasūtījuma, veidojot Latvijā pirmo kombinētā cikla energobloku, kas darbosies gan ar tvaika, gan dabasgāzes turbīnām. Ziemā stacija darbosies koģenerācijas režīmā, ražojot gan siltumu, gan elektrību, bet vasarā – kondensācijas režīmā, piegādājot galvenokārt elektroenerģiju. Pēc rekonstrukcijas TEC-2 saražotās elektroenerģijas jauda pieaugs no pašreizējiem 330 MW līdz 600 megavatiem.

Vairāk dabasgāzes, lielākas jaudas

Lai TEC-2 pēc rekonstrukcijas nodrošinātu ar nepārtrauktu dabasgāzes piegādi, „Latvijas Gāze” energobloka pieslēgšanā dabasgāzes sistēmai ieguldījusi piecus miljonus latu. Lai piegādātu dabasgāzi tik lielā apjomā, kāds būs nepieciešams modernizētajam TEC-2, faktiski „Latvijas Gāzei” nācies visu dabasgāzes piegādes infrastruktūru izbūvēt no jauna, nodrošinot arī rezerves jaudas nākotnei. Tādējādi TEC-2 ir bijis lielākais un grandiozākais projekts, kādu savā pastāvēšanas vēsturē īstenojusi „Latvijas Gāze”.

Patērējamās dabasgāzes maksimālā plānotā jauda TEC-2 būs 175 tūkstoši kubikmetru stundā (jauda pirms rekonstrukcijas – 120 000 m³/h). Savukārt dabasgāzes patēriņa maksimālā pieļaujamā jauda būs 220 tūkstoši kubikmetru stundā. Šis daudzums ietver rezerves jaudu arī nākotnē turpat līdzās plānotā TEC-2 otrā bloka vajadzībām. Šādas jaunas dabasgāzes stacijas būvniecībai gan vēl nepieciešams saņemt valdības atbalstu. Ja šādu valdības lēmumu pieņemtu tuvākā pusgada laikā, otrā energobloka nodošana ekspluatācijā būtu iespējama jau līdz 2011.–2012. gada apkures sezonas sākumam, izteikušies „Latvenergo” pārstāvji. Jaunas dabasgāzes stacijas nepieciešamība tiek aktualizēta, domājot par 2009. gada tuvošanos, kad slēgs Igalinas AES un Baltijas reģions izjutīs bāzes jaudu trūkumu.

Jauna dabasgāzes sadales stacija

Patlaban saspringtākais darba posms TEC-2 projektā „Latvijas Gāzes” darbiniekiem jau ir aiz muguras. Atlikusi vien apzaļumošana, asfaltēšana un citi nelieli darbi.

Viens no svarīgākajiem posmiem daudzo darbu ķēdē bija jaunas dabasgāzes sadales stacijas būvniecība, kas nodrošinās dabasgāzes padevi gan TEC, gan Rīgas pilsētas sistēmai, kas ir viena no jaudīgākajām Baltijas reģionā. Jaunās dabasgāzes sadales stacijas galvenais uzdevums ir spiediena reducēšana līdz 15 bāriem un dabasgāzes patēriņa uzskaitē. Šim mērķim ir uzcelts maģistrālā dabasgāzes atzars 500 metru garumā un 700 mm diametrā. Dabasgāzes sadales stacijā ienākošās dabasgāzes spiediens tiek reducēts līdz nepieciešamajam līmenim, bet pati dabasgāze speciālos filtros attīrīta no putekļiem, mitruma, kas uzkrājušies garajā ceļā no ieguves vietām Sibīrijā.

Ne mazāk nozīmīgs ir arī jaunais dabasgāzes uzskaites mezgls, kas nodrošinās patērētās dabasgāzes uzskaiti un kontroli.

Dabasgāzes piegāde drošāka

TEC-2 projekta realizācijas gaitā „Latvijas Gāze” uzbūvējusi gāzesvadu 4 km garumā, kura diametrs ir 800 mm, – tas ir lielākais diametrs, kāds Latvijā līdz šim izmantots (līdz šim maksimālais diametrs bijis 700 mm). Papildus tam izbūvēti dažāda lieluma cauruļvadi vairāku kilometru garumā. Tāpat projekta gaitā pilnveidota gāzesvadu sistēma, kas apjož Rīgu un daļu Rīgas rajona, dodot iespēju regulēt dabasgāzes plūsmu atkarībā no slodzes, kā arī izmantot dabasgāzes sadales sistēmas rezerves. Tādējādi ieguldītās investīcijas ļāvušas gāzes piegādes padarīt daudz prognozējamākas un drošākas, jo līdz šim nereti tā sauktajās dabasgāzes patēriņa pīķa stundās vecie cauruļvadi jau strādāja ar maksimālo pieļaujamo slodzi.

Infrasarkanā starojuma iekārtas ar dabasgāzi – ekonomisks un ērts apsildes veids

Dace Plato

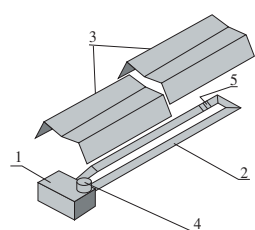
Pasaulē jau daudzus gadu desmitus ražošanas, lauksaimniecības, sporta ēku un citu lielu būvju apsildei plaši izmanto infrasarkanā starojuma iekārtas ar dabasgāzi. „Tas ir ekonomisks un ērti lietojams apkures veids, ko Latvijā varētu izmantot daudz plašāk,” atzīst AS „Latvijas Gāze” Pārdošanas departamenta galvenais speciālists Mārtiņš Gedrovičs.

Gan stadioniem, gan baznīcām

Infrasarkanā starojuma iekārtas paredzētas ražošanas, lauksaimniecības ēku, noliktu, sporta, izstāžu zāļu, arī tirdzniecības kompleksu, baznīcu un citu lielu telpu apsildīšanai, kuru augstums ir lielāks par 3,5 metriem. Iekārtas izmantojamas arī valēju platību, piemēram, uz vienu pusi valēju tribīņu, terašu, kafejnīcu laukumu, arī pilnīgi pārjūmtu vai pilnīgi valēju platību, piemēram, stadionu, apsildei.

Infrasarkanā starojuma iekārtas strādā dažādos temperatūras līmeņos: tumšo (caurulu tipa) starotāju virsmas temperatūra ir 200–600 °C, gaišo starotāju – 800–1000 °C.

Tumšajos starotājos (1. att.) dabasgāze sadeg norobežotā tilpumā, parasti caurulē, kas arī ir starojošais elements. Tā kā degšanai tiek padots ievērojami liels gaisa daudzums, jūtamā pazeminās degšanas produktu temperatūra. Degšanas zonā tā ir apmēram 550 °C, bet izejā no caurules – 180–200 °C. Degšanas produktus ar ventilatoru izvada ārpus telpas. Starojuma virzienu nosaka atstarojošais reflektors, kas izgatavots no metāla ar siltuma izolāciju, kurš starojumu novirza iestādītajā virzienā un ierobežo siltuma izplatīšanos nevēlamā virzienā.

1. att. Tumšā starotāja uzbūve.

1 – dabasgāzes degļa bloks, 2 – starotājscaurule, 3 – reflektori, 4 – degšanas produktu izvads, 5 – kompensators.

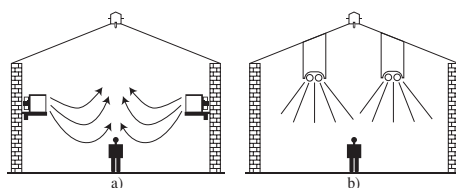
Silda nevis gaisu, bet priekšmetus

Infrasarkanā starojuma iekārtas darbojas līdzīgi Saulei – siltuma starojumu uztver apkārtējie priekšmeti un virsmas, piemēram, sienas, grīda, iekārta, arī cilvēki. Atkarībā no tā, kāda ir apstarojamā virsma un tās krāsa, tiek panākts lielāks vai mazāks apsildes efekts. Līdz ar to infrasarkano staru starotāji silda nevis gaisu, bet priekšmetus, kas atdod siltumu gaisam. Līdz ar to iespējama lokāla darba vietas apsilde.

Infrasarkanā starojuma iekārtu darbības princips atšķiras no konvektīvo apkures iekārtu darbības principa. Konvektīvās apkures gadījumā telpā tiek sildīts gaiss, no kura siltumu saņem cilvēki un tel-

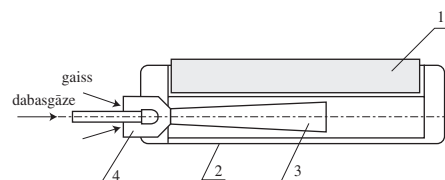
pā esošie priekšmeti. Šāds apkures process ir samērā ilgstošs, turklāt sasilstais gaiss paceļas pie griestiem, radot pie grīdas auksta gaisa pieplūdi. Tādējādi veidojas gaisa slāņi ar dažādu temperatūru: telpas augšējā daļā gaiss ir silts, apakšējā, kur uzturas cilvēki, – auksts.

Atšķirība starp konvektīvo un starojuma apkuri parādīta 2. att.

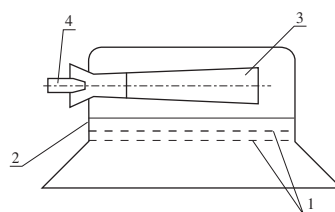
2. att. Konvektīvā (a) un starojuma (b) apkure.

Gaišajos starotājos dabasgāzes sadegšana notiek ar atklātu liesmu uz izstarojošā materiāla (kvēlvirsmas) ārējās virsmas vai tuvu tai, attīstot aptuveni 850–1200 °C augstu temperatūru. Kvēlvirsmas izgatavota no perforēta vai gāzes caurlaidīga un karstumizturīga materiāla (keramikas, metāla, minerālšķiedras utt.). Sadedzināmais gāzes – gaisa maisījums tiek padots uz degšanas kameru jau sajauktā veidā. Sadegšanas produkti izdalās apkārtējā vidē. Ir dažāda izpildījuma gaišie starotāji (3., 4., 5. att.).

3. att. Infrasarkanais starotājs ar keramikas kvēlvirsmu.

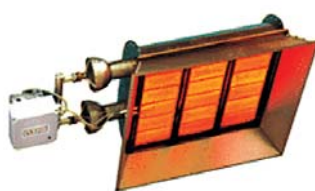
1 – keramikas kvēlvirsmas, 2 – korpuss, 3 – sajaucejs, 4 – gāzes deglis.

4. att. Infrasarkanais starotājs ar metāla sietiņa kvēlvirsmu.

1 – metāla sietiņa kvēlvirsmas, 2 – korpuss, 3 – sajaucejs, 4 – gāzes deglis.

Ja telpas griestu augstums ir 2,5–3,5 m, iesaka lietot infrasarkanos starotājus ar virsmas temperatūru 100–200 °C. Ja telpas augstums ir lielāks par 4 m – starotājus ar virsmas temperatūru līdz 950 °C.

5. att. Gaišā starotāja piemērs.

Terašu, kafejnīcu laukumu apsildei ieteicamas dabasgāzi izmantojošās gaišā starojuma lampas, kā arī dekoratīvās lampas.

Infrasarkanā starojuma iekārtu priekšrocības:

- augsts lietderības koeficients (līdz 92%), kas saistīts ar tiešu siltuma saņemšanu vietā, kur tas nepieciešams;
- nav nepieciešams ierīkot siltumtrašes, radiatorus un tērēt līdzekļus to uzturēšanai. Līdz ar to atkrit arī ūdens sasalšanas problēmas;
- iespējama ātra apsilde 5–30 minūšu laikā, arī lokāla apsilde;
- nav siltuma zudumu, kas saistīti ar telpas augstumu un lielu gaisa apmaiņu;
- telpās nav trokšņa un gaisa cirkulācijas;
- ātra un vienkārša montāža.

Jaunumi normatīvajos aktos – vienkāršota pievadu un iekšējo inženiertīklu izbūve un nodošana ekspluatācijā

Apkopoja Dace Judina

Lai iegūtu dabasgāzes pieslēgumu, klientam nepieciešams izbūvēt pievadu un ēkas iekšējo gāzapgādes sistēmu, kas līdz šim bija pārlietu ilgs un sarežģīts process. No 2007. gada 29. jūnija ir stājušies spēkā grozījumi Vispārīgajos būvnoteikumos, kas reglamentē inženierkomunikāciju pievadu un iekšējo inženiertīklu vienkāršotu izbūvi un nodošanu ekspluatācijā. Lai arī būvnoteikumus ikdienā izmanto projektētāji, būvnieki un citas organizācijas, jaunā kārtība rada arī ievērojamas ērtības klientiem – tā samazina būvniecības cikla ilgumu un klienta iesaisti procesos.

Uz ko tieši attiecas jaunā būvnoteikumu nodaļa?

Jaunie grozījumi attiecas uz inženiertīklu pievadu un iekšējo inženiertīklu izbūvi vai rekonstrukciju, renovāciju un rekonstrukciju ēkās, kas nodotas ekspluatācijā. Šīs izmaiņas nav piemērojamas, izbūvējot sadales un pārvades tīklus, kā arī nav piemērojamas, izbūvējot pievadus un iekšējos gāzesvadus jaunbūvējamās ēkās.

Kādas izmaiņas ir ieviestas?

Jaunā kārtība paredz šādas dabasgāzes pievada un iekšējo gāzesvadu sistēmas izbūves procedūras:

- izsniedzot klientam (būvniecības ierosinātājam) tehniskos noteikumus, „Latvijas Gāze” ņem vērā izbūvējamā pievada un iekšējās gāzesvadu sistēmas garumu, nozīmību utt. un nosaka projekta izstrādes veidu – kā būvprojektu vai tehnisko shēmu. Projektētājam, izstrādājot pievada tehnisko shēmu, vairs nav jāpasūta topogrāfiskais plāns. Topogrāfiskā uzmērījuma plāna vietā var būt mērniecības dienestu inženiertīklu pārskata shēmas, kuras Rīgā var iegūt SIA „Rīgas ĢeoMetr”, vai pašvaldību zemes ierīcības dienestu plāni;
- projektētājam tehniskā shēma jāaskarpo ar „Latvijas Gāzi”, citiem inženierkomunikāciju turētājiem, trešajām pusēm (ja gāzesvada izbūve skar to intereses) un jāiesniedz būvvaldē. Būvvalde desmit darbdienu laikā izskata tehnisko shēmu un pieņem lēmumu par plānotās izbūves saskaņošanu vai sniedz pamatotu rakstisku atteikumu;
- būvuzņēmējam pirms pievada izbūves uzsākšanas jāizņem nepieciešamās rakšanas atļaujas;
- izbūvēto pievadu un iekšējos gāzesvadus pieņem ekspluatācijā ar „Latvijas Gāzes” parakstītu atzinumu un aktu (atzinumu un aktu formas noteiktas valsts standartā LVS 445);
- klientam vai tā pilnvarotajam būvkomersantam jāiesniedz būvvaldē pievada novietojuma ģeodēziskais uzmērījums (digitālā formā);
- atzinums, uz kura ir būvvaldes apliecinājums par pievada novietojuma ģeodēziskā uzmērījuma saņemšanu, dod tiesības „Latvijas Gāzei” slēgt līgumu ar lietotāju par dabasgāzes piegādi un padot dabasgāzi.

Trīsreiz īsāks būvniecības laiks

Saskaņā ar Vispārīgajiem būvnoteikumiem pirms grozījumu izdarīšanas, gāzesvadu pievadu un iekšējo gāzesvadu tīklu būvniecības ciklam – no ieceres līdz dabasgāzes padevei – bija nepieciešami vismaz 14 mēneši. Šādas prasības sadales gāzesvadu vai maģistrālo gāzesvadu izbūvei ir pamatotas, bet attiecībā uz pievadiem un iekšējiem gāzesvadiem tās bija neadekvātas un termiņu ziņā nepieņemamas. Diskutējot par šo jautājumu Inženierkomunikāciju turētāju padomē, secināja, ka līdzīgas problēmas ir arī citu inženiertīklu (telekomunikāciju, ūdens un kanalizācijas apgādes, siltumapgādes, elektroapgādes u. c.) turētājiem un to klientiem. Tādēļ „Latvijas Gāze” 2006. gada novembrī ierosināja Ekonomikas ministrijai papildināt Vispārīgos būvnoteikumus ar jaunu nodaļu, kas šobrīd ir veiksmīgi stājusies spēkā. Jaunā kārtība visu projektēšanas, saskaņošanas, izbūves un ekspluatācijā nodošanas procesu ir samazinājusi aptuveni līdz pieciem mēnešiem, atvieglojot darbu visiem šajā procesā iesaistītajiem dalībniekiem.

Inčukalna gāzes krātuve = piegādes drošība

Šogad aprit četrdesmit gadu, kopš sākusi darbu Inčukalna pazemes gāzes krātuve (Inčukalna PGK). Tā ir „Latvijas Gāzes” struktūrvienība un nozīmīgs objekts ne tikai valsts mērogā vien. Inčukalna PGK ir viena no lielākajām pazemes gāzes krātuvēm Eiropā, stratēģisks posms Baltijas un Krievijas ziemeļrietumu reģiona gāzes apgādes sistēmā. Tāpēc pēdējo gadu laikā „Latvijas Gāze” investē lielus līdzekļus Inčukalna PGK rekonstrukcijai, modernizācijai, kā arī tās drošības paaugstināšanai. „Latvijas Gāzes” darbinieki Inčukalna pazemes krātuves kompresoru dēvē par „Latvijas Gāzes” sirdi, jo tieši no šejienes sākas gāzes plūsma pie patērētājiem.

„Inčukalna pazemes dabasgāzes krātuves nozīme valstī, it īpaši ziemas apkures periodā, ir milzīga. Daudzviet Eiropā dabasgāzes padeve ziemā ir limitēta; pie mums, pateicoties pazemes dabasgāzes krātuvei, šādu limitu nav, mums dabasgāze vajadzīgajā apjomā patērētājiem vienmēr būs nodrošināta. Tāda komforta nav nevienai citai Eiropas valstij!” tā aizvadītā gada oktobrī, atklājot rekonstruēto Inčukalna PGK Kompresoru cehu Nr. 1, uzsvēra AS „Latvijas Gāze” Valdes priekšsēdētājs Adrians Dāvis. Sarežģītā Inčukalna PGK sistēma būvēta aizvadītā gadsimta sešdesmitajos gados, un visas iekārtas kalpojušas jau krietnu laiku, tāpēc novecojušas gan fiziski, gan morāli. Laikā, kad būvēja pazemes dabasgāzes krātuvi, Inčukalna projekts paredzēja, ka tā pilnībā nodrošinās valsti ar patē-

Vecā dabasgāzes pārsūkņēšanas ierīce

jomā, un līdz 2007. gada nogalei Inčukalna krātuves modernizācijai investīcijās ieguldīti 45 miljoni latu. 2005. gadā uzsāka krātuves elektroapgādes iekārtu rekonstrukciju. Aizvadītajā laika periodā sadarbībā ar Krievijas uzņēmumu „VNIIGAZ” izstrādāta jaunu urbumu modernizācijas programma, kā arī rekonstruēts viens no dabasgāzes savākšanas punktiem. 2007. gadā „Latvijas Gāzes” speciālisti turpināja uzsākto Kompresoru ceha Nr. 1 rekonstrukciju un pabeidza uzstādīt jauno turbīnas tipa dabasgāzes pārsūkņēšanas ierīci. Jāpiebilst, pirms rekonstrukcijas Kompresoru cehā Nr. 1 uzstādītie 13 kompresori 10 GKN, ko ražoja pēckara gados Krievijā, bija nerentabli un pēdējā laikā nolietoti tiktāl, ka to darbība kļuva dārga un nedroša. Jaunā dabasgāzes pārsūkņēšanas ierīce, kas uzstādīta rekonstruētajā Kompresoru cehā Nr. 1, sastāv no dabasgāzes turbīnas, kas ražota Francijā, un tās pievada „Solar”, kas ražots Amerikā.

Kā informēja Inčukalna PGK vadītājs Ivars Ščerbickis, jaunā Kompresoru cehs ir uzskatāms par vienu no tehnoloģiski sarežģītākajām būvēm Latvijā. Taču rezultāti ir sasniegti: līdz rekonstrukcijai Kompresoru cehā strādāja 13 dabasgāzes pārsūkņēšanas ierīces, kuru kopējā iesūkņēšanas jauda bija septiņi miljoni kubikmetru dienā; patlaban tikai ar vienu jauno dabasgāzes pārsūkņēšanas iekārtu var sūknēt piecus miljonus kubikmetru dienā. Būvniecības atšķirība ir arī deggāzes patēriņā. Iepriekš, lai darbinātu minētās 13 ierīces, vajadzēja patērēt 5% no krātuvē iesūkņētās dabasgāzes kopējā apjoma; pēc rekonstrukcijas deggāzes patēriņš ir 1,3%. Daudzkārt samazinājies arī procesam nepieciešamās eļļas patēriņš. Iepriekš gadā izmantoja 150 tonnu eļļas, pēc rekonstrukcijas – tikai 3,5 tonnas gadā. Ekoloģiskās drošības ziņā Inčukalnam tas ir ļoti liels ieguvums.

Patlaban jaunais kompresors nodrošina pusi no esošā ceha jaudas, un tuvāko 10–20 gadu laikā Latvijai nevarētu rasties nekādas problēmas ar dabasgāzes krājumiem. Turklāt sagatavota visa nepieciešamā infrastruktūra, lai drīzumā uzstādītu nākamos kompresorus.

„Gan Eiropā, gan visā pasaulē pēdējos gados nozīmīgākais jautājums ir nevis energoresursu vai naftas produktu cenas, bet – vai šos energoresursus nodrošinās pietiekamā daudzumā un vai to pietiks tālākā nākotnē. Mēs šo jautājumu esam atrisinājuši, jo līgums par dabasgāzes piegādi ar Krieviju noslēgts līdz 2015. gadam, un ir tikai tehnisks jautājums – vai spēsim šos apjomus saņemt, iesūknēt un uzglabāt,” uzsvēra Adrians Dāvis.

Jaunā dabasgāzes pārsūkņēšanas ierīce

riņam nepieciešamo dabasgāzi, kā arī ziemā no krātuves dabasgāzi piegādās Igaunijai, daļai Lietuvas un Krievijas rietumu daļai. Tādējādi gan mēs, gan kaimiņvalstis bija un aizvien vēl ir atkarīgas no Inčukalna PGK darbības. Ja kāda iemesla dēļ šai objektā notiktu avārija un Inčukalna PGK dabasgāzi nevarētu iesūknēt, Latvija vairs nespētu nodrošināt dabasgāzes piegādi ne sev, ne partneriem. Tāpēc 2000. gadā izveidoja starptautisku darba grupu, kas uzsāka darbu pie krātuves tehniskās izpētes un ekonomiskās analīzes. Rezultātā sagatavoja Inčukalna PGK attīstības programmu, ko pieņēma 2002. gadā un kas paredzēja modernizēt esošo krātuvi.

Inčukalna PGK modernizācijas mērķis ir paaugstināt virszemes un pazemes aprīkojuma ekspluatācijas drošību, nodrošināt dabasgāzes padeves darbības nepārtrauktību saskaņā ar plānotajām jaudām, kā arī padarīt dabasgāzes uzglabāšanu videi draudzīgāku. Tāpēc „Latvijas Gāze” izvirzījusi Inčukalna PGK par prioritāti investīciju

Piegādes
drošība

Inčukalna
pazemes
gāzes krātuve

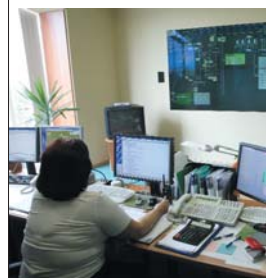
**Nodota
ekspluatācijā:**
1968. gada
9. augustā

Kopējā ietilpība:
4,47 miljardi kubik-
metru dabasgāzes,
t. sk. 2,32 miljardi
kubikmetru aktīvās
gāzes un 2,15 mil-
jardi kubikmetru
bufergāzes

Jauda:
gāzes iesūkņēšana –
12 miljoni kubik-
metru dienā, ie-
guve – 24 miljoni
kubikmetru
dienā.

Platība:
23,2 kvadrātkilometri

Izvietojums:
Rīgas rajona Sējas,
Krimuldas un
Inčukalna pagastu
robežās

Junkers

CERASMARTMODUL-Solar – divkārša ekonomija

Guneta Pumpure,
„Junkers” produk-
tu menedžere

Būvējot vai rekonstruējot dzīvojamo māju, jārisina jautājumi ne tikai par ēkas plānojumu un interjera izveidi, bet arī ēkas inženierkomunikācijām. Pašlaik, kad celtniecības un energoapgādes izmaksas kļūst arvien lielākas, pieaug nepieciešamība pēc ekonomiskām, videi draudzīgām apkures iekārtām, kas aizņem maz vietas, ir ērti montējamas un lietojamas.

Populāro „Junkers” („Bosch Grupa”) kondensācijas tipa apkures katlu modeļu klāsts papildināts ar jaunu iekārtu – „CERASMARTMODUL-Solar” ar jaudu 30 kW. Kā liecina tā nosaukums, to paredzēts lietot kopā ar saules kolektoriem.

„Junkers” kondensācijas tipa apkures iekārta „CERASMARTMODUL-Solar” 30/170S kombinācijā ar „Junkers” saules kolektoriem ir ideāls risinājums privātmājas (līdz 350 m²) apkurei un siltā ūdens sagatavošanai. Jūs ne tikai lietojat bezmaksas saules enerģiju, bet arī samazināt apkures izmaksas, izmantojot augstas efektivitātes apkures iekārtu.

Ar ko „Junkers” „CERASMARTMODUL-Solar” atšķiras no tradicionālajiem apkures katlu modeļiem?

Pirmkārt, kondensācijas tipa iekārtu darbība ir ļoti ekonomiska, jo apkurei un siltā ūdens sagatavošanai izmanto gandrīz visu enerģiju, ko iespējams iegūt, sadedzinot kurināmo. Ūdens tvaiks, kas parasti kopā ar dūmgāzēm neizmantots aizplūst skurstenī, speciālās katla konstrukcijas dēļ kondensējas jau pašā iekārtā. Tvaika kondensēšanās procesa rezultātā iegūto siltumu izmanto apkures ūdens sildīšanai, tādējādi būtiski paaugstinot katla efektivitāti.

Otrkārt, „CERASMARTMODUL-Solar” kompaktajā korpusā (platums un biezums tikai 60 cm, augstums 185 cm) ir ne vien apkures katls, bet arī 170 l

karstā ūdens termosā tipa tvertne, sūkņi, izplešanās tvertnes un saules kolektoru sistēmas vadības automātika. Karstā ūdens tvertnei ir jauns, efektīvāks ūdens sildīšanas princips. Saīdzinājumā ar tradicionālajām tvertnēm analoga tilpuma un jaudas termosā tvertnes ražība ir par 17% augstāka. „CERASMARTMODUL-Solar” var atrast vietu nišā vai ēkas bēniņos. Iekārtai ir moderns dizains, tādēļ tā nav jāiebūvē mēbelēs vai jānoslēpj saimniecības telpās.

Treškārt, izmantojot „Junkers” FKT saules kolektorus, gada laikā iespējams ietaupīt līdz pat 60% no karstā ūdens sagatavošanai nepieciešamās enerģijas. Tātad „CERASMARTMODUL-Solar” jūsu izdevumus taupa dubulti, gan izmantojot ūdens tvaika kondensācijas siltumu, gan uzsildot ūdeni ar bezmaksas saules enerģiju. Turklāt kolektorus uz ēkas jumta vai fasādes silda ne tikai tiešie saules stari, bet arī saules pasīvais starojums. Arī mākoņainās dienās iespējams sasildīt ūdeni ar solārās sistēmas palīdzību. Ja kādreiz saules enerģijas nepietiek, lai uzsildītu ūdeni līdz vēlamajai temperatūrai, apkures iekārta to uzsilda papildus. Karstā ūdens sagatavošanas komforts tiek nodrošināts neatkarīgi no laika apstākļiem.

Lai iegūtu optimālu rezultātu un maksimāli izmantotu pieejamo saules enerģiju, saules kolektoru laukumam pēc iespējas precīzāk jāatbilst māj-saimniecības siltā ūdens patēriņam. Viens cilvēks vidēji dienā izlieto apmēram 40 litrus siltā ūdens. Tas atbilst 1,2 m² lielam saules kolektora laukumam. Tātad, lai solārā sistēma sasildītu ūdeni četru cilvēku ģimenes vajadzībām, nepieciešams apmēram 5 m² liels saules kolektoru laukums (2–3 „Junkers” FKT kolektori). Mūsu saules kolektoru sistēmas ir veiksmīga inovatīvu tehnoloģiju un „Junkers” ilggadējās pieredzes kombinācija. Rūpīgā apdare, pārdomātā konstrukcija un augstas kvalitātes materiāli ļaus jums izmantot saules sniegto bezmaksas enerģiju. Vienkārši izbaudiet labu laiku – par pārējo parūpēsies „Junkers” saules kolektori un „CERASMARTMODUL-Solar”.

Apkures katli, kas taupa gāzi un naudu

Laima Linuža

Ja jums jāizvēlas, kā apkurināt savu māju un kādu apkures sistēmu iekārtot, prātīgi dot priekšroku apkures katliem, kas patērē gāzi par 10–20 procentiem mazāk.

Šobrīd, kad gāzes cena aug, aizvien aktuālāki kļūst Vācijas firmas „Viessmann” sērijas „Vitodens” pie sienas stiprināmie gāzes kondensācijas katli. Tieši gāzes kondensācijas princips sniedz gan gāzes ietaupījumu un tātad saudzē patērētāja maciņu, gan arī desmit reizes samazina kaitīgo izmešu apjomu, šādi saudzējot dabu. Šajos katlos gāzes un gaisa padevi nemitīgi kontrolē un koriģē, tādēļ katls visu laiku darbojas optimālā režīmā, samazinot gāzes patēriņu. Eiropā vairāk nekā 90 procenti no šobrīd pārdodamajiem gāzes apkures katliem ir ar gāzes kondensāciju. Vairākās pilsētās Lielbritānijā, Beļģijā un Holandē vietējās pašpārvaldes ļauj uzstādīt tikai un vienīgi šādus apkures katlus. „Vitodens” katli atbilst Eiropas Savienības direktīvu visstingrākajām prasībām.

Vācijas firma „Viessmann” darbojas no 1917. gada un iekarojusi kvalitatīva zīmola statusu visā pasaulē, bet no 2000. gada firmas pārstāvnieceība ir arī Latvijā. „Vitodens” katlus, tāpat kā firmas pārējos produktus, ražo Rietumvācijā, kas liecina par to augsto kvalitāti. Katli veidoti no augstvērtīga nerūsējošā tērauda un kalpo ne mazāk kā 20 gadus. Salīdzinājumam: vienkāršo gāzes katlu (bez gāzes kondensācijas) mūžs ir tikai 10–15 gadi. Atkarībā no modeļu jaudas (pieejami no 13 līdz 60 kilovatiem), vadības sistēmas un aprīkojuma gāzes kondensācijas katli maksā no 800 līdz 2000 latu. Lai gan šie katli ir uz pusi dārgāki par parastajiem, nākotnē iegūtais ietaupījums ir nepāšaubāms.

„Vitodens” katli ir īpaši ar to, ka aizņem nelielu platību, – tie ir kā nelieli skapīši, kas ērti iekārtojami virtuvē un saplūst ar virtuves interjeru, kļūstot gandrīz neredzami. Standarta lieluma privātmājai domāta katla izmēri varētu būt tikai 380x480x850 milimetri. Katli parasti pieejami baltā krāsā, taču, ja klients vēlas, lai virtuves dizainā katls iekļautos īpašā veidā, var pasūtīt arī citas krāsas gāzes kondensācijas apkures katlu. Atkarībā no modeļa „Vitodens” katliem var būt dažāds karstā ūdens sagatavošanas režīms. Proti, lētākais variants ir caurplūdes režīms, taču tad karstais ūdens pieejams tikai vienā krānā, kas ir izdevīgi nelielai ģimenei. Otrs variants – katlam var uzstādīt arī boileru, kas nodrošina lielu karstā ūdens rezervi un lietojams no vairākiem krāniem. Nav noteikti jāpērk jauns boileris – ja tāds jau ir, tas pielāgojams katlam. Pieejams arī modelis, kur boileris jau iebūvēts kopā ar apkures katlu. Visiem katliem ir „smadzenes” – iekārta ir pilnībā automatizēta, un tās lietotājs var aizmirst

rūpes: vienmēr būs nodrošināts nepieciešamais siltuma režīms, bet, ja vēliesiet mājo kļāt temperatūru mainīt, tas, protams, viegli izdarāms.

„Viessmann” tirdzniecības inženieris Ivars Bībers uzsver, ka, izvēloties pie sienas stiprināmos gāzes kondensācijas katlus, noteikti jādūdz speciālista padoms, nevis pirkums jāveic pašam, ņemot vērā, piemēram, kaimiņa ieteikumu vai lasīto internetā. Lieta tāda, ka atkarībā no mājas siltināšanas, logiem, griestu augstuma, stiklošanas pakāpes, arhitektūras īpatnībām, atrašanās vietas un daudziem citiem faktoriem nespeciālists var izvēlēties katlu ar pārāk mazu vai pārāk lielu apkures jaudu. Tādēļ noteikti jādūdz padoms firmām, kas uzstāda šos katlus, arī sniedzot garantiju par veikto darbu. Jaunbūvēs, kas siltinātas pēc moderniem principiem, apmēram 100 kvadrātmetru apkurei nepieciešams katls ar septiņu kilovatu jaudu. Tātad mājai ar 300 kvadrātmetru platību derēs 20 kilovatu katls. Tomēr, kā jau minēts, šie aprēķini ir aptuveni, un, akli tiem sekojot, var izrādīties, ka mājās salsiet vai, gluži otrādi, nopirksiet pārāk jaudīgu un tātad dārgāku katlu, kura jaudu pilnībā nekad neizmantosiet. „Mēs apmācām montāžas firmas, sniedzot pilnīgu informāciju par katliem. Mūsu katliem garantija, kā jebkurai citai precei, ir divi gadi, bet uzstādītājfirmas var sniegt savu garantiju vēl ilgākam laikam,” saka Ivars Bībers, piebilstot, ka Latvijā cilvēki aizvien vairāk izvēlas katlus, kas patērē mazāk gāzes un taupa naudu. Ietaupījums jūtams jau pēc dažiem gadiem.

Gudra apkures vadība ļauj būtiski ietaupīt līdzekļus

Laura Ozola

Strauji augot energoresursu cenām, arī Latvijā cilvēki arvien vairāk ir spiesti domāt par to, kā mājas vai dzīvokļa apkuri padarīt ekonomiskāku. Mūsdienīga apkures sistēma vairs nav iedomājama bez automātiskas vadības sistēmas, kas mājokli nodrošina maksimālu komfortu, patērojot pēc iespējas mazāk resursu. Kas ir jāzina par automātisko vadības sistēmu priekšrocībām un kā izvairīties no kļūmēm to uzstādot, skaidro Igors Ševels, SIA „Buderus Baltic” realizācijas aģents.

Ekonomija – līdz 30% gadā

Automātisko vadības sistēmu galvenais uzdevums ir nodrošināt energoresursu efektīvu lietošanu un komfortu, uzturot telpā vienmērīgu temperatūru. Gandrīz visas modernās apkures sistēmas, kas šodien pieejamas tirgū, ir aprīkotas ar gudru vadības automātiku. Taču prasmīgs meistars tādu spēš piemērot arī iepriekšējos gados uzstādītajām apkures sistēmām.

Pēc vispārējiem normatīviem, pazeminot telpā temperatūru tikai par vienu grādu, resursu ekonomija ir ievērojama – pieci procenti. Gada griezumā pareizi ieregulēta automātika un pareizi izvēlēts mikroklimats telpās ļauj ietaupīt pat līdz 30% kurināmā.

Svarīgi zināt, ka daudz lielāku ietaupījumu dos sarežģītākas automātiskās vadības sistēmas. Piemēram, vairākstāvu mājā, kur vienu stāvu izmanto ciemiņu izmitināšanai, šāda vadības sistēma ļauj pilnībā noslēgt apkuri neizmantojamajās telpās, lai nesildītu lieku platību.

Cits piemērs – ikdienā ap 30% kurināmā standarta mājoklī izlieto karstā ūdens sagatavošanai. Vienkāršākā automātika nodrošina to, ka pēc katras karstā ūdens lietošanas reizes katls ieslēdzas un uzsilda visu katlā esošo ūdens tilpumu, kas patērē daudz resursu. Gudrāka automātika izslēdz šādu daudzkārtēju ūdens sildīšanu, jo ūdens tiek uzsildīts vienreiz diennaktī, parasti pirms apkures programmas ieslēgšanās, un termostvertnēs saglabājas silts pietiekami ilgu laiku. Ja tomēr rodas nepieciešamība pēc lielāka karstā ūdens daudzuma, sistēmai var dot rīkojumu to sagatavot.

Programmas gan naktij, gan atvaļinājumam

Tas, kādu automātisko vadības sistēmu izvēlēties apkurei, atkarīgs no klienta vēlmēm. Izstrādājot apkures sistēmas projektu, tajā paredz, vai mājoklī būs tikai radiatoru apkure, apsildāmās grīdas, siltais ūdens, baseins, ventilācija un citas vajadzības, kas nosaka attiecīgo automātikas veidu.

Firma „Buderus”, viens no lielākajiem apkures tehnikas piegādātājiem Eiropā, saviem klientiem piedāvā vairākus apkures vadības sistēmas modeļus apkures katliem, kas darbojas gan ar dabasgāzi, gan šķidro kurināmo. To galvenā priekšrocība ir vienkāršība un lietošanas ērtums. Standarta variantā piedāvā automātiku, kas regulē temperatūru siltajām grīdām, radiatoriem un karstajam ūdenim. Visiem modeļiem ir astoņas pamatprogrammas, kas

piedāvā visplašākās iespējas – temperatūras maiņu jebkurā diennakts laikā, apsildes programmu naktij, atvaļinājuma laikam, brīvdienām, ģimenes programmu u. c. Sarežģītākajiem modeļiem ir vairāk funkciju.

Gan privātmājām, gan rūpnīcām

SIA „Buderus Baltic” piedāvātā vienkāršākā vadības sistēma „Logamatic 2000”, kas piemērota privātmājām, spēj nodrošināt divu neatkarīgu apkures kontūru vadību, piemēram, ja klients vēlas atsevišķi apkurināt telpas un regulēt apsildāmo grīdu.

Savukārt „Logamatic 4000” paredzēta vienu vai vairāku apkures katlu darbības regulēšanai ar dažādu siltuma jaudas patēriņu – gan atsevišķām dzīvojamajām mājām, gan saimnieciskām un rūpnieciskām ēkām. Mikroprocesoru vadība, moduļu konstrukcija, vienkārša apkalpošana, pateicoties „spied un pagriez” koncepcijai, ļauj panākt augstu iekārtas funkcionalitāti, ērtu un vienkāršu lietošanu gan katlumājās, gan dažādos siltummezglos.

Domājot par apkuri ar augstām prasībām, „Logamatic 4000” sērija ir papildināta ar vairākiem uz sienas montējamiem modeļiem. Šo vadības sistēmu var mērķtiecīgi papildināt ar moduļiem, lai vienā sistēmā integrētu, piemēram, apkures sistēmu vairākus cirkulācijas lokus, siltumsūkņus vai kombinētās termoelektrocentrāles pat ar papildu datu pārraidi. Vienkāršākās „Buderus” automātikas ierīces maksā, sākot no 300 latiem. No 2008. gada „Buderus” vadības sistēmām teksta displeja informācija būs pieejama arī latviešu valodā, kas vēl vairāk atvieglos to lietošanu.

Kaktu meistariem jāmet likums

Diemžēl „Buderus Baltic” praksē bijuši vairāki gadījumi, kad par vairākiem simtiem latu iegādātās automātikas sistēma nepareizi ierīkotas apkures sistēmas dēļ stāv mājās kā butaforija un nav izmantojama. Lai no tā izvairītos, apkures sistēmas ierīkošana jāuztic kvalificētiem meistariem. Lielākā kļūda, ko pieļauj daudzi klienti, – izvēlēties nez kur atrastus kaktu meistarus, kuri it kā piedāvā zemāku cenu, taču nespēj nodrošināt darba kvalitāti. Rezultāts – pārtērēti līdzekļi kļūdu novēršanai, izniekots laiks un saņemti nervi. Modernai apkures sistēmai jābūt pareizi uzstādītai un ieregulētai un jāstrādā pēc vispārīgajiem fizikas likumiem. Citādi apkures vadība, lai cik moderna un dārga, nebūs efektīvi izmantojama.

Lai klientam atvieglotu dzīvi!

Dace Judina

Dienišķais komforts – ar dabasgāzi kurināmās plītis gādā siltas brokastis, pusdienas un vakariņas, savukārt apkures katli mājokļos un darba vietās nodrošina karsto ūdeni un apkuri. Mēs – dabasgāzes lietotāji – pie šīm ērtībām esam tā pieraduši, ka uztveram tās kā pašu par sevi saprotamu lietu. Bet vai arī norēķināšanās par saņemtajiem pakalpojumiem ir tikpat ērta? Jā! „Latvijas Gāzes” izlīdzinātā patēriņa norēķina sistēma, kas Latvijā veiksmīgi darbojas jau gandrīz desmit gadu, klientam maksimāli atvieglo gan gāzes patēriņa uzskaiti, gan norēķinus.

Par izlīdzinātā patēriņa norēķina sistēmas priekšrocībām stāsta AS „Latvijas Gāze” Gāzes uzskaites un norēķinu departamenta Individuālo lietotāju norēķinu daļas vadītāja Anita Freija.

Sistēma – jubilāre

Izlīdzinātā patēriņa norēķina sistēma nākamgad svinēs desmit gadu jubileju. „Šai sistēmai esmu dzīvojusi līdz kopš pirmās dienas, var teikt, esmu stāvējusi pie tās šūpuļā,” stāsta Anita Freija. „Mums visiem tas bija kas jauns – gan iedzīvotājiem, gan „Latvijas Gāzes” darbiniekiem. Sākumā nebija viegli. Sistēmu ieviesām pamazām, nepār-

traukti attīstot, uzlabojot un pilnveidojot. Nu jau arī iedzīvotāji ir sapratuši, ka jaunā sistēma nozīmē ērtības.”

Šobrīd izlīdzinātā patēriņa norēķina sistēma veiksmīgi darbojas visā Latvijā. Sistēmas būtība: klients ik mēnesi apmaksā vienādu patērētās gāzes kubikmetru skaitu, un reizi gadā tiek veidots patēriņa pārskats – aprēķins, vai klients patērējis vairāk vai mazāk gāzes, nekā sākotnēji plānots. Veicot gada pārrēķinu, klients pats nolasa gāzes skaitītāja rādījumus un atsūta nolasījumu kartīti, savukārt „Latvijas Gāzes” speciālisti veic patēriņa pārskata aprēķinu. Ja klients ir samaksājis mazāk (patērējis vairāk gāzes), viņam noteiktā kārtībā ir jāpiemaksā, turpretī, ja klients ir pārmaksājis, pārmaksāto summu pārceļ uz nākamo norēķina periodu.

Abpusēja uzticība

Pēc jaunākajiem aprēķiniem, 41% „Latvijas Gāzes” klientu ar prieku izmanto iespēju veikt gada norēķinu avansā, tas ir, samaksā aptuveni 24 latus par gāzi plītij un veselu gadu, līdz pārrēķinam, dzīvo mierīgi. „Tas ir izdevīgi gan klientiem, gan mums,” uzsver Anita Freija. „Klientiem – tāpēc, ka, norēķinoties skaidrā naudā, bankas iekasē samērā lielu procentu par maksājuma pieņemšanu, arī interneta bankā maksājums nav par velti. Turpretī, norēķinoties tikai reizi gadā, klients gan ietaupa bankas komisijas naudas, gan iegūst – atlaidi viena mēneša abonēšanas maksas (Ls 0,77) apmērā. Mums šāda maksājumu sistēma ir izdevīga tāpēc, ka maksājumu kvītis nav jāapstrādā ik mēnesi, bet tikai reizi gadā.”

Sanāk tāda divpusēja savstarpējās uzticības sistēma: klients uzticas pakalpojumu sniedzējam, pakalpojumu sniedzējs – klientam. Bet kas notiek, ja

klients apzināti vai neapzināti kādu ciparu pasaka nepareizi? „Šādam nolūkam kalpo kontroles sistēma,” smaida Anita Freija. „Tā sauktajiem „plīts klientiem” uzticamies gandrīz simtprocentīgi, jo gāzes plīts gada patēriņš ir samērā mazs. Šie klienti mums reizi gadā paši nosauc skaitītāja rādījumus, pēc kuriem mēs veicam pārrēķinu. Ļoti reti sūtām savus kontrolierus, ja nu vienīgi gadījumos, kad rodas nopietnas šaubas.

Problēmas dažkārt rodas ar „apkures klientiem”, lai gan arī viņu vidū lielākā daļa ir godīgi un kārtīgi maksātāji.” Norēķina sistēma „apkures klientiem” ir gandrīz identiska „plīts klientiem” – arī viņi ik mēnesi norēķinās par vidējo patēriņu, bet reizi gadā no „Latvijas Gāzes” saņem skaitītāju rādījumu nolasījuma kartīti galīgajam pārrēķinam. Taču „apkures klientiem” ir kāda īpatnība: lai viņiem būtu izdevīgāk, „Latvijas Gāze” ļauj norēķinu gadu sākt rudenī, kas nozīmē – rudenī un ziemā, kad lielākie aukstumi un apkurei parasti tērē vairāk, viņi pēc izlīdzinātā maksājuma maksā mazāk, pārtērēto kompensējot vasaras mēnešos. Protams, ir klienti, kuri, „sekojot tradīcijām”, vēlas ik mēnesi norēķināties „pēc fakta”. „Jā, viņi var maksāt „pēc fakta”, lai gan uzskaites un norēķina sistēma mums ir viena – izlīdzinātā, kas nozīmē – rudens un ziemas mēnešos klients, maksājot „pēc fakta”, vienmēr samaksās vairāk, nekā paredz izlīdzinātā sistēma, un, sasniedzot pavasara, vasaras mēnešus, viņam būs izveidojusies pārmaksa,” skaidro Anita Freija.

„Manā pārziņā ir arī mazie uzņēmumi, kuru dabasgāzes patēriņš nepārsniedz 25 000 m³ gadā,” stāsta Anita Freija. „Arī šajā gadījumā norēķinu sistēma darbojas pēc izlīdzinātā maksājuma principa. Atšķirība – patēriņa pārskatus veicam divreiz gadā, apkures sezonas beigās un sākumā.

Ar kontrolieri vai bez tā?

Pie iedzīvotājiem – „plīts klientiem” – „Latvijas Gāzes” kontrolieris dodas tikai izņēmuma gadījumos – ja rodas neskaidrības, sen nav saņemti maksājumi, konkrētajā adresē ievācies jauns klients, bet iepriekšējais aizgājis bez līguma pārtraukšanas. Šādos gadījumos kontrolieris nokārto formalitātes. Pie „apkures klientiem” kontrolieri parasti dodas reizi gadā nolasīt skaitītāja rādījumus. Šajos gadījumos krāpšana vai maldināšana maz var izdoties, jo kontrolieru vizīte parasti nesakrīt ar norēķinu kartītes izsūtīšanas brīdi, bet pēdējam skaitītāja rādījumam un kontroliera piefiksētajam nevajadzētu pārāk atšķirties, citādi, gluži likumsakarīgi, sekos skaidrošanās un atkārtotas pārbaudes.

Ja regulārie maksājumi nav veikti laikus, uzņēmums vispirms sūta savam klientam parādniekam atgādinājuma vēstuli. Ja klients uz atgādinājumu nereaģē, nākamajā mēnesī „Latvijas Gāze” sūta brīdinājumu: ja maksājums netiks veikts, atslēgs gāzi. Ja arī tad nekas nenotiek, pie klienta dodas „Latvijas Gāzes” kontrolieri un atslēdz gāzi. Ja arī tad maksājums netiek nokārtots, lietas materiāli nonāk tiesā un zaudējumus piedzen tiesas ceļā. Nekas nenotiek pēkšņi vai uzreiz – ik soli atdala apmēram viens kalendārais mēnesis. Starp citu, pat tad, kad parādu lieta jau sasniegusi tiesu namu, vēl ir iespēja slēgt vienošanos – ja cilvēkam tiešām bijuši objektīvi apstākļi, var vienoties par pakāpenisku parāda nomaksu.

Latvijas Republikas Gāzes piegādes un lietošanas noteikumi pieļauj trīskārīga aprēķina piemērošanu gadījumos, ja uzņēmuma kontrolieri konstatējuši nelikumības. Un tā arī notiek. Šādos gadījumos pret vainīgo personu vai uzņēmumu sniedz prasību tiesā, atslēdz gāzi un, iekams nav nokārtoti parādi, to neatjauno. Reālu nepatikšanu ir daudz vairāk nekā iluzora ieguvuma.

Patēriņa tendences

Jaunākie aprēķini skaidri apliecina stabili dabasgāzes patēriņa tendenci – gan „plīts”, gan „apkures klientu” segmentos dabasgāzes ikmēneša patēriņam ir tendence samazināties, lai gan kopumā dabasgāzes lietoāju skaits nemitīgi pieaug.

Šobrīd dabasgāzes vidējais patēriņš gāzes plītij ir 7–8 m³ mēnesī, turklāt tam ir tendence samazināties. Savukārt „apkures klientu” dabasgāzes vidējais pa-

tēriņš – ap 3000 m³ gadā; ap 250 m³ mēnesī. „Iemesli, kāpēc samazinās „plīts klientu” gāzes patēriņš, ir visnotaļ loģiski un pragmatiski – cilvēki arvien vairāk laika pavada ārpus mājām, mazāk laika velta ēdiena gatavošanai, turklāt sadzīvi atvieglo dažnedažādas elektriskās ierīces: tējkannas, kafijas automāti, tosteri, mikrovilņu krāsnis. Savukārt „apkures klientu” patēriņa samazināšanos nosaka galvenokārt pārdomāta un mērķtiecīga ēku siltumizolācijas uzlabošana – dzīvokļiem un mājām liek jaunus logus un durvis, blīvē logu un durvju ailes, siltina sienas, grīdas un griestus. Bet kārtīgi nosiltināts mājoklis nemaz nav daudz jākurina.

Norēķins internetā

Norēķinus par „Latvijas Gāzes” sniegtajiem pakalpojumiem iespējams veikt arī internetbankās. Anita Freija: „Principā šos maksājumus var veikt ikvienā bankā, kurai ir internetbanka, – noteikti „Hansabankā”, „Parex” bankā. Tagad runājam ar „SEB Unibanku” – viņi strādā, lai iedibinātu šādu definēto maksājumu. Mēs labprāt atbalstām šādu attīstību, jo tas atkal ir jauns, ērts un lētāks veids, kā veikt maksājumus. Vēl kāda nianse – sadarbībā ar kompāniju „Itella” bankas slēdz līgumus par automatiskajiem maksājumiem, ik mēnesi no klienta rēķina noņemot attiecīgo summu. Mūsu vidū notiek informācijas apmaiņa, kuriem klientiem ir noslēgti līgumi par automatiskajiem maksājumiem, tad mēs „Itellai” elektroniski paziņojam, kādas ir šo maksājumu summas, un visbeidzot viņi, sadarbojoties ar banku, šīs summas atskaita mums. Šis process patlaban arvien vairāk atgādina rakstnieku fantasu pirms daudziem gadu desmitiem uzburtās vīzijas, kur gudri datori sazinājās ar datoriem, tā atvieglojot dzīvi savam radītājam – cilvēkam.

Der ielāgot!

- „Latvijas Gāzes” izlīdzinātā norēķinu sistēma paredz kvītī norādīt tikai maksājamo summu un periodu, par kādu šo maksājumu veic (pēc tam sistēma pati nosaka, vai maksājat laikā, esat parādnieks vai pārmaksājat).
- Mainot dzīvesvietu, klientam personīgi jāatnāk uz „Latvijas Gāzi” un jāuzraksta iesniegums par līdzšinējā gāzes piegādes un patēriņa līguma pārtraukšanu un jānoslēdz jauns gāzes piegādes un patēriņa līgums. Šajā gadījumā salīdzina skaitītāju rādījumus. Ja „plīts klients” pats ir nolasījis savus skaitītāja rādījumus, kas sakrīt ar iepriekšējā īpašnieka/īrnieka apmaksātajiem, tad „Latvijas Gāze” pat nesūta otrreiz kontrolierus. „Apkures klientiem”, slēdzot un pārslēdzot līgumus, kontrolierus gan sūta vienmēr.
- „Latvijas Gāzes” Kontakta centra informatīvais tālrunis – 155. Atbildes uz klientu jautājumiem, informācija par pakalpojumiem – darbdienās no 8 līdz 20 un sestdienās no 10 līdz 16.

Saucam talkā būvuzraugu!

Teksts un foto – Dace Judina

Ja esat iecerējuši jaunas mājas vai biroja ēkas celtniecību un izlēmuši to apsildīt ar dabasgāzi, jāņem vērā, ka vienlaikus ar ēkas būvniecību jāķeras pie komunikāciju sistēmu, arī gāzesvada, izbūves. Kā to pareizi izdarīt, ar ko konsultēties, kurš palīdzēs? Īstā atbilde – būvuzraugs!

Saruna ar AS „Latvijas Gāze” Celtniecības daļas inženieri Jāni Jenertu.

ju un darbu veicēju. Tieši būvuzraugs, rodoties strīdīgai situācijai, meklē veidus, kā to atrisināt. Būvuzrauga uzdevums ir nepieļaut būvniecības dalībnieku patvaļīgas atkāpes no akceptētā būvprojekta un nepieļaut gāzesvadu būvniecību reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumus.

Respektīvi, būvuzraugs procesā palīdz vai traucē?

Noteikti palīdz! Protams, ja būvnieki dara ko tādu, kas nav „Latvijas Gāzes” interesēs, ja neievēro visus būvniecības procesa normatīvus, tad gan būvuzrauga iejaukšanās kādam var traucēt.

Tādi gadījumi ir bijuši?

Vienmēr notiek cīņa par to, lai būvnieki pēc gāzesvada izbūves pienācīgi sakārtotu vietu, kur izbūvēts gāzesvads; lai atjaunotu asfaltu un zaļo zonu; lai neizmantotu nekvalitatīvus materiālus vai būvniecības gaitā nepieļautu paviršības. Uzraugs pieskata, lai, pabeidzot darbus, visu atstātu tādā pašā kārtībā, kāda bijusi pirms to uzsākšanas, jo ne pašvaldības, ne arī nākamais dabasgāzes patērētājs nav iepriecināti, ja pēc gāzesvada būvniecības paliek iegrimis, bedrains ceļš vai sabojāts skaists mauriņš. Respektīvi, būvuzrauga funkcijās ietilpst visa projekta uzraudzība no A līdz Z – no brīža, kad tiek noslēgts līgums starp pasūtītāju, „Latvijas Gāzi” un būvfirmu, kas būvēs, līdz brīdim, kad gāzesvada izbūve pabeigta un būvvalde to pieņemusi ekspluatācijā.

Kādas problēmas jums ir nācies risināt? Kādas ir tipiskākās ikdienas, rutīnas lietas un kādas – ārkārtas situācijas?

Vairākus gadus strādājot šajā jomā, laikiem visas situācijas liekas ierastas un pierastas. Kāda ir ikdiena? Būvējam gāzesvadu – izņemam būvatļauju, bet, lai to nokārtotu, no būvniekiem jāsaņem visa nepieciešamā dokumentācija. Katrā pašvaldības būvvaldē ir savas nianses. Nokārtojām tiesisko pusi, lai varētu sākt gāzesvada būvēšanu. Ārkārtas situācijas būvniecības gaitā? Būvniecības gaitā gāzesvads nevar sprāgt, jo tajā nav gāzes. Vienīgi – bija gadījums Salaspilī: brīdī, kad objekts gandrīz jau bija gatavs, taču vēl nebija nodots ekspluatācijā, gar dzīvojamajām mājām notika ceļa izbūve, kuras laikā ekskavatorists nejauši pārrāva tikko uzbūvēto vadu. Protams, gāzes tajā nebija, tikai līdz vairākām atmosfērām saspīests gaiss. Tik un tā šnāksana un troksnis pamatīgs, dubļi pa gaisu, ekskavatora kabīne nošķiesta, bet vainīgais pārbijies ne pa jokam. Kad ieradās notikuma vietā, sākās mans darbs – sastādīt aktu, novērtēt radītos bojājumus, noskaidrot, kurš un par kādiem līdzekļiem tos salabos. Savā ziņā var teikt – būvuzraugam reizēm jāuzņemas arī „ātrās palīdzības” funkcijas.

Vai pēc objekta nodošanas ekspluatācijā būvuzrauga funkcijas un atbildība beidzas?

Nē. Saglabājas zināma atbildības daļa – par to, kā tas viss ir uzbūvēts. Būvmontāžas pasē paliek būvuzrauga vīzas.

Ja klients vēlas izbūvēt gāzesvada atzaru līdz savai mājai vai biroja ēkai, kādā veidā viņš var pārliecināties, ka šo izbūvi veiks atbilstoši visiem būvnormatīviem un drošības faktoriem? Kur meklēt profesionālu un sertificētu būvuzraugu?

Ir daudz gāzesvadu būvniecības firmu, un faktiski katrā ir arī kāds, kuram ir būvuzraudzības sertifikāts. Klients var vērsties pēc palīdzības jebkurā šādā kompānijā. Ja būvē tikai gāzesvada atzaru vai mazu posmiņu, nebūt nav va-

Kādos gāzesvadu celtniecības gadījumos nepieciešama būvuzrauga palīdzība?

Būvuzraudzības mērķis ir nodrošināt pasūtītāja tiesības un intereses gāzesvada būvdarbu veikšanas procesā. Būvējot būvuzraugs nav vajadzīgs gāzesvada pievada būvniecībā, tas ir īss posms no ielas gāzesvada līdz privātai dzīvojamajai mājai. Sadalošā gāzesvada būvniecībā būvuzraugs ir nepieciešams.

Kā jūs raksturotu būvuzrauga sūtību?

Būvuzraugs ir starpnieks, vidutājs starp pasūtītā-

jadzīgs būvuzraugs no „Latvijas Gāzes”. Protams, ja būvē garu gāzesvadu uz lielu uzņēmumu, kur būs liela katlumāja, bez „Latvijas Gāzes” starpniecības neiztikt. Lielos projektos, kuru celtniecība notiek „caur „Latvijas Gāzi””, rīko konkursus starp būvniecības firmām par gāzesvada izbūvi, lai noteiktu zemākās būvniecības izmaksas. Šādā gadījumā, kur „Latvijas Gāze” ir kā pasūtītājs, jāpiedalās arī „Latvijas Gāzes” būvuzraugam.

Kāds ir klienta lielākais ieguvums, strādājot kopā ar būvuzraugu?

Vispirms vēlēiz uzsveršu, ka Ministru kabineta noteikumos Nr. 112 paredzētajos gadījumos ir pienākums pieaicināt būvuzraugu būvdarbu izpildes un būvuzstrādājumu kvalitātes uzraudzīšanai. To arī pieprasa būvvalde. Ieguvums? Pirmkārt, projekta drošība. Otrkārt, atbilstība visiem normatīvajiem dokumentiem. Treškārt, bez būvuzrauga jums neizsniegs būvatļauju. Ar gāzi saistītajiem projektiem viss ir daudz nopietnāk, izslēdzot jebkādas manipulācijas.

Kādus praktiskus padomus jūs varētu sniegt privātpersonām, privāto uzņēmumiem vai lielo uzņēmumu vadītājiem, kuri ieplānojuši gāzesvadu/atzaru izbūvi uz saviem objektiem?

Vispirms viņiem jādodas uz „Latvijas Gāzes” Pārdošanas departamentu un jāpieprasa tehniskie noteikumi gāzes apgādei. Pēc tam uz šo noteikumu pamata izstrādā projektu. Pasūtītājs pats izvēlas, kā būvēs gāzesvadu, – to darīs „caur „Latvijas Gāzi”” vai kādu licencētu organizāciju, kas var veikt gāzesvada būvi. Nākamais solis – jāatrod būvuzraugs. Tā kā būvuzraugs pārstāv pasūtītāja intereses, viņš nekādi nevar būt no tās kompānijas, kas veic būvdarbus. Tālāk būvniecības gaitā gāzesvadu regulāri pārbauda „Latvijas Gāzes” pieņēmēji – no tranšejas izrakšanas līdz gāzesvada ielikšanai un aizbēršanai, no izmantojamo materiālu piemērotības un kvalitātes līdz montējumu stiprības un blīvuma pārbaudei. Tad top atzinums par gāzesvada gatavību ekspluatācijai, uz kura parakstās visas puses – pasūtītājs, pieņēmējs, būvnieks, arī būvuzraugs. Uz šī atzinuma pamata būvvaldē formē aktu par būves pieņemšanu ekspluatācijā. Visbeidzot, kad būvvaldes akts ir uz rokas, klāt bīdis, kad gāzesvadā tiek padota gāze, un viss process ir beidzies.

PANĀKUMU TEHNOLOĢIJAS

“REMUS” ir pieredzes bagātais būvniecības uzņēmums Latvijā, kas nodrošina pilnu darba ciklu – sākot no projektēšanas līdz pat modernāko būvniecības, enerģētikas un inženiertīklu risinājumu ieviešanai.

Viena no “REMUS” darbības jomām ir gāzes apgādes risinājumi:

- sadales gāzes tīklu un ēku iekšējo gāzesvadu projektēšana;
- maģistrālo gāzesvadu būvniecība, remonts un rekonstrukcija;
- gāzes sadales tīklu un sistēmu būvniecība;
- ēku iekšējo gāzesvadu ierīkošana, remonts un rekonstrukcija;
- gāzes apkures katlumāju un gāzes iekārtu montāža.

Mūsu misija – nodrošināt cilvēkus ar mūsdienīgiem, drošiem dzīves un darba apstākļiem sakārtotā vidē. Tas ir pamats, uz kura veidojam abpusēji uzticamas attiecības ar mūsu pasūtītājiem un sadarbības partneriem jau kopš 1961. gada.

Mūsdienīgi būvniecības,
enerģētikas un
infrastruktūras risinājumi.

Mūsdienīgi gāzapgādes risinājumi

Vineta Vizule

Lai siltumu un komfortu nodrošinātu gāze, vispirms jābūt iespējai to pieslēgt. Tā kā ēkas tuvumā ne vienmēr atrodas sadalošie gāzesvadi vai to pievadi, lai gazificētu mājokli, jāvērsas pie sertificēta būvniecības uzņēmuma un jāpasūta gāzesvadu izbūve. Ar kādām izmaksām jārēķinās un kādos termiņos iespējams darbus veikt, vaicājam „Latvijas Gāzes” sadarbības partneriem, energobūvmontāžas SIA „Remus” specialistiem.

Uzņēmums „Remus” piedāvā plašu pakalpojumu klāstu – no projektēšanas līdz pat modernāko būvniecības, enerģētikas un inženiertīklu risinājumu ieviešanai. „Remus” veic maģistrālo gāzesvadu izbūvi, kā arī nodrošina visu nepieciešamību, lai arī privātmāju īpašnieki sadzīvē izmantotu gāzi. Savulaik „Remus” bija pirmais uzņēmums Latvijā, kas veica gāzesvadu būvniecību ar beztranšējas metodi, tādējādi samazinot būvniecības izmaksas. Sarunā ar „Remus” valdes locekli Sergeju Dunajevu un ražošanas direktoru Aldi Keišu noskaidrojām, ar ko pasūtītājam jārēķinās, lai savam mājoklim pieslēgtu gāzi.

Lai uzzinātu, vai esošajai ēkai, jaunbūvei vai apbūvei paredzētajam zemes gabalam iespējams ierīkot gāzesvadu, vispirms pēc informācijas jāvērsas „Latvijas Gāzē”, kuras speciālisti vēlāk uzraudzīs arī veikto darbu kvalitāti. Ievērojiet, ka gazifikācijas izmaksas var ļoti atšķirties, – ja dzīvojat rajonā, ko tuvākajā nākotnē plānots gazificēt, ar gāzes ievilkšanu saistītās izmaksas var būt ievērojami mazākas nekā tad, ja šī vieta neietilpst „Latvijas Gāzes” tuvākajos investīciju plānos.

Ja mājas tuvumā jau ir sadalošais gāzesvads, gāzes pieslēgšanai nepieciešams izbūvēt tikai pievadu. Ja sadalošā gāzesvada tuvumā nav, būs nepieciešams izbūvēt gan sadalošo gāzesvadu, gan pievadu. Ja „Latvijas Gāze” apņemas finansēt sadalošo gāzesvadu būvniecību, jums jāapmaksā tikai gāzes pievada izbūve, citādi būs jāsedz visas izmaksas.

Kad panākta vienošanās, ka ēkas gazifikācija konkrētajā vietā ir iespējama, „Latvijas Gāze”

izsniedz tehniskos noteikumus, ar ko jums jāvērsas pie sertificētiem gāzesvadu izbūves speciālistiem. Darbu veikšanai ieteicams izvēlēties uzņēmumu, kas piedāvā pilnu pakalpojumu paketi – gāzesvadu projektēšanu un būvniecību.

Lai uzsāktu gāzesvada projektēšanu, nepieciešami topogrāfiskie uzņēmējumi. Tā kā patlaban tirgū šāds pakalpojums ir ļoti pieprasīts, iespējams, būs jāgaida mēnesis vai pat ilgāk. Pēc projekta saskaņošanas var uzsākt būvdarbus. Tos ieteicams ielānot jau pavasarī, jo rudenī, kad steidzami nepieciešams pieslēgt apkuri, būvniecības uzņēmumi ir pārslodoti, tādēļ izcenojumi ir lielāki, bet darba izpildes termiņi – garāki.

Būvniecības darbiem kopumā nepieciešams vismaz mēnesis – lai gan gāzes cauruļvadu ieklāšanai vajadzīgas vien pāris dienas, ilgāks laiks nepieciešams būvdarbu saskaņošanai un speciālu atļauju iegūšanai. Turklāt, ja gāzesvads šķērso kaimiņu teritoriju, ielas vai lielceļus, vajadzīgs būvdarbu tehniskais uzraugs. Ja to nenodrošina būvniecības uzņēmums, jāslēdz līgums ar licencētu speciālistu.

Darbu izmaksas un termiņus nosaka arī gazificējamā objekta atrašanās vieta. Ja tas atrodas Rīgā, darbu izpildei var būt nepieciešams ilgāks laiks, arī izmaksas būs lielākas. Ja objekta tuvumā atrodas sadales vads un nepieciešama tikai pievada projektēšana un ierīkošana, privātmājas gazifikācijas izmaksas ir aptuveni 2000–3000 latu, to nosaka projekta sarežģītības pakāpe. Var rasties arī dažādas papildu izmaksas, kuras veido atļauju noformēšana, būvuzrauga darba apmaksa, asfalta seguma atjaunošana un regulējošu ierīču ierīkošana – pieslēdzoties agrāk būvētām sistēmām, kurās ir zems gāzes spiediena līmenis, regulējošas ierīces nav nepieciešamas, tāču jauniem gāzesvadiem ar vidēju spiedienu bez tām neiztikt.

Ja ar mājas gazifikāciju saistītos darbus uzticēsiet firmai „Remus”, jums nebūs jāuztraucas, ja projektā paredzētajam gāzesvadam būs jāšķērso, piemēram, upe, dzelzceļš, šoseja vai kaimiņu iekopts dārzs. „Remus” piedāvā pazemes cauruļvadu un kabeļu kanālu ierīkošanu bez tranšēju rakšanas, izmantojot vācu firmas „Tracto-Technik” vadāmās horizontālās urbšanas iekārtas „Grundodril 10S” un „Grundodril 15X”.

Kad darbi būs paveikti, „Latvijas Gāzes” darbinieki pieslēgs gāzi un uzstādīs skaitītājus.

Apkures risinājumu izvēle ir ļoti plaša

Noderīgi zināt

Par iespējām, kādas mūsdienās pieejamas tiem, kas vēlas savu mājokli gazificēt, konsultē SIA „Apkures komunikāciju centrs” valdes loceklis Uldis Reingolds.

Lielākā klientu grupa, kas interesējas par gāzes izmantošanu sadzīvē, patlaban ir privātmāju īpašnieki. Būvējot jaunu māju vai labiekārtojot agrāk celtu ēku, viens no svarīgākajiem jautājumiem ir – kādu apkures veidu izmantot? Dodot priekšroku dabasgāzei, cilvēki ne tikai izvēlas vienu no ekonomiskākajiem un videi draudzīgākajiem kurināmajiem, – viņiem paveras ļoti plašas komforta nodrošināšanas iespējas. Situācija katrā gadījumā var atšķirties. Viss atkarīgs no tā, vai mājas tuvumā atrodas maģistrālais gāzesvads, vai ir izbūvēts sadales vads un gāzes pievadi, cik liels darba apjoms jāveic, lai mājoklī baudītu gāzes radīto siltumu. Ņemot vērā iepriekšminēto, apkures ievilkšanas izmaksas var ļoti atšķirties.

Pamatā jānodala divi varianti. Pirmais, kad gāzesvads jau ir pievilkts pie mājas un nepieciešams vienīgi iegādāties apkures katlu, izstrādāt iekšējo gāzesvadu projektu, kā arī veikt gāzesvadu montāžu un siltumapsaisti. Otrajā variantā, kad gāzesvads neatrodas pie mājas un būs nepieciešams izbūvēt pazemes gāzes komunikācijas, jāreķinās ar to, ka jāiegulda lielāks darbs un līdzekļi.

SIA „Apkures komunikāciju centrs” pārstāvis skaidro, ka pirmajā variantā projektēšanas izmaksas var būt Ls 100–130, gāzesvada montāža un siltumapsaiste Ls 500–700 bez pievienotās vērtības nodokļa.

Ja gāzesvads neatrodas mājas tuvumā, saņemot no „Latvijas Gāzes” tehniskos noteikumus gāzes ierīkošanai, nepieciešams veikt topogrāfiskos mērījumus, kas varētu izmaksāt Ls 250–350, projektēšana – Ls 220–300, pazemes montāžas darbi atkarībā no to sarežģītības – Ls 2500–3500. Būs jāreķinās arī ar pirmajā variantā minētajām izmaksām, jāpieskaita arī apkures katla iegāde.

„Mēs nodarbojamies ar siltumtehnikas iegādi, gāzes projekta izstrādi, arī veicam visus nepieciešamos būvniecības darbus, kam pēc izbūves dodam divu gadu garantiju,” stāsta Uldis Reingolds. „Pasūtītājs var izvēlēties, mums uzticot tikai daļu no šo darbu apjoma vai pilnīgi visu, tā teikt, saņemot jau lietošanai derīgu galaproduktu. Klients mums var darīt zināmas savas vēlmes, un no dažādiem iespējamiem variantiem piedāvāsim viņa maciņam atbilstošāko.”

Dažādība iespējama arī gāzes apkures katlu izvēlē. Ja siltumtehniks aprēķinājis, cik jaudīgs apkures katls būs vajadzīgs, katlu iespējams iegādāties, sākot ar vienkāršākajiem modeļiem, kas maksās no Ls 500 līdz Ls 3000 par jaunāko modeļu katliem.

„Ja mājās līdz ar ūdens sildīšanu un parasto apkuri paredzētas arī apsildāmās grīdas, apsildāms baseins un vasaras dārzs, vairākas vannas istabas, ar savu ilggadējo pieredzi varam ieteikt arī šādiem gadījumiem atbilstošu risinājumu. Ja apkures sistēmā investēs lielus līdzekļus, paskaidrosim klientam, kas kurā brīdī atmaksāsies,” skaidro Uldis Reingolds.

Klientiem būtu jāielāgo, ka jau sākotnēji vajadzētu apzināt savas vēlmes, – kādiem mērķiem gāzi mājās izmantos, lai vēlāk nebūtu jākorrigē projekts, kas var aizkavēt gazifikācijas darbus un sadārdzināt procesu.

Savukārt jaunajos ciematos, kur nav sadalošā gāzesvada, daudz izdevīgāk būtu, ja vairāki kaimiņi vienotos par gāzes pieslēgumu un kopīgi finansētu sadalošā gāzesvada projekta pasūtīšanu, topogrāfiskos mērījumus, arī būvniecības darbus. Jo lielāks darba apjoms, jo izdevīgāks var būt mūsu cenu piedāvājums.

Ne mazāk svarīgi ir uzsākt darbus laikus. Ja mājai blakus jau ir izbūvēts gāzes pievads un jāpieslēdzas tikai sadalošajam gāzesvadam, projektēšanas posms ilgs trīs četras nedēļas, gāzesvadu montāža un nodošana – arī trīs četras nedēļas. Daudz ilgāks laiks nepieciešams, veicot sadalošā gāzesvada izbūvi un ar to saistītos pazemes darbus. Topogrāfijai vien jāparedz 1,5–2 mēneši, tikpat prasīs projekta izstrādi un saskaņošanu, nedēļu aizņem gāzesvadu montāža, bet to nodošana 4–6 nedēļas. Tātad, ja ziemā gribam mitināties siltumā, par gāzes apkures ierīkošanu jādomā jau pavasarī.

Vērts zināt

**Latvijā ir vairāk nekā 50 licencētu uzņēmumu,
kas nodarbojas ar gāzes apkures nodrošināšanu.
Iepazīstinām ar daļu no šiem uzņēmumiem.**

Iepazīstinām	Gāzesvadu projektētāji un būvētāji	Pasūtītāji	Koordinātes
	SIA „Apkure EV” Projektēšana: - gāzes un apkures sistēmu. Montāža: - gāzesvadu izbūve; - apkures sistēmu izbūve un rekonstrukcija; - gāzes un apkures katlu uzstādīšana un nomaiņa Apkope: - tehniskā apkope; - gāzes iekārtu remonts; - siltummaiņu iekārtu attīrīšana no katlakmens Tirdzniecība: - gāzes apkures iekārtas un rezerves daļas	SIA „Rīks” SIA „Mazā Šveice” SIA „Būvdarbs 1” SIA „KomerCFirma T.D.S. Būve” SIA „Sēme” SIA „MONGOMOON” Individuālie pasūtītāji: privātmāju īpašnieki un apsaimniekotāji	Valdes loceklis Edgars Virkavs Pudīķu ielā 13, Rīgā. Tālr. 67554125, 67554113, m. t. 29468441. apkure_ev@inbox.lv www.apkure.lv
	SIA „Apkures komunikāciju centrs” Konsultācijas: - par projektu izstrādei nepieciešamajiem dokumentiem un to sagatavošanu; - par tehniski, estētiski un ekonomiski visvairāk piemērotajiem projektu risinājumiem Projektēšana: - apgādes sistēmas: iekšējie un ārējie gāzesvadi; - apkure: katlumājas un apkures sistēmas; - ventilācija un kondicionēšana; - ūdensvads un kanalizācija: iekšējie un ārējie tīkli Būvniecība: - gāzesvadu izbūve: iekšējie un ārējie tīkli; - apkures izbūve un rekonstrukcija: katlumājas un apkures sistēmas; - ūdensapgādes un kanalizācijas izbūve: iekšējie un ārējie tīkli; - ventilācijas un kondicionēšanas sistēmu izbūve Būvuzraudzība: - gāzesvadi; - siltumapgādes un ventilācijas sistēmas; - ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas Skursteņslaucītāju pakalpojumi Pārbaudes aktu sastādīšana gāzes aparatūras un apkures katlu uzstādīšanai	AS „Latvijas Gāze” SIA „Merks” SIA „Biznesa optimālā sadarbība” SIA „Šinats” SIA „Mono Transserviss” SIA „Alina” SIA „Gauss” SIA „Ganību dambis” SIA „Kurzemes krāsas” SIA „Info būve” SIA „Saite” SIA „Ādažu Nami” SIA „Tomas būve”	Valdes loceklis: Uldis Reingolds, Ilze Erdmane Ganību dambi 7a, Rīgā, LV-1045 Tālr. 7501025 Fakss 7501026 www.akcapkure.lv birojs@akcapkure.lv
	„Arkost” Projektēšana: - gāzapgādes sistēmas Montāža: - gāzesvadu izbūve; - gāzes apkures katlu uzstādīšana un nodošana ekspluatācijā; - apkures sistēmu izbūve un rekonstrukcija	SIA „Darba spars” SIA „Marels” SIA „ND Būve” Individuālie pasūtītāji: privātmāju un dzīvokļu īpašnieki, apsaimniekotāji u. c.	Valdes priekšsēdētājs Marks Kovarskis Silmaču ielā 4, Rīgā, Tālr./fakss 67375062 mark@arkost.eunet.lv
	SIA „Baltijas inženiertehniskais centrs” Konsultācijas: - par nepieciešamajiem dokumentiem un to sagatavošanu; - tehniski ekonomiskie pamatojumi, izstrāde; - koncepciju un tehnisko risinājumu izstrāde Projektēšana: - gāzapgādes sistēmas: - iekšējie un ārējie gāzesvadi - katlumājas; - apkures sistēmas: - individuālās; - katlumājas - Ūdensvads un kanalizācijas sistēmas - Projektu vadība Būvniecība: - iekšējie un ārējie gāzes tīkli; - gāzes apkures katlu uzstādīšana un nomaiņa - Apkures sistēmu izbūve un rekonstrukcija - Katlumāju izbūve - Ūdensvadu un kanalizācijas ārējie un iekšējie tīkli Būvuzraudzība: - gāzesvadi; - apkures sistēmas; - katlumājas; - ūdensvadi un kanalizācija	AS „Latvijas Gāze” SIA „JuneKa” SIA „Modo-Rīga” SIA „Capital Park” SIA „Vest Mark” SIA „Ravus” SIA „ADG Shippmanagement” SIA „Aura” Inženieru birojs „BŪVE UN FORMA” SIA „Inženiertehniskās sistēmas” Individuālie pasūtītāji: privātmāju īpašnieki un apsaimniekotāji	Valdes priekšsēdētājs Edmunds Bērziņš Bauskas ielā 20–302, Rīgā, LV-1004 Tālr. 7409405 Fakss 7409406 bitcentrs@bitcentrs.lv

Valdes loceklis
Aivars Svarenieks

Mēmeles ielā 4,
Bauskā, LV-3901
Tālr./fakss 3920002
gastex@apollo.lv

AS „Latvijas Gāze”
Išlīces pagasta padome
VAS „Valsts nekustamie īpašumi”
SIA „Bauskas celtnieks”
Svitenes pagasta padome
Pamūšas speciālā internātskola
AS „Balticovo”
SIA „Vesta ABM”
SIA „NĪA”
Individuālie pasūtītāji:
- privātmāju īpašnieki un
apsaimniekotāji u. c.

Projektēšana:
- gāzes sistēmas
Būvniecība:
- gāzes sistēmu, siltumapgādes, ventilācijas, ūdensapgādes
un kanalizācijas sistēmu izbūve
Būvuzraudzība:
- siltumapgādes, ventilācijas, ūdensapgādes un kanalizācijas
sistēmas

SIA „Gastex”

Apkures katlu tirgotāji

Valdes loceklis
Andrejs Bērzijs

Margrietas ielā 7,
Rīgā, LV-1046
Tālr. 7807940
Fakss 7807941
buderus@buderus.lv
www.buderus.lv

Cietā kurināmā apkures katli
„Logano”
Karstā ūdens tvertnes
„Logalux”
Automātiskās vadības sistēmas
„Logamatic”
Apkures un karstā ūdens cirkulācijas sūkņi
„Logafix”
Solārā tehnika
„Logasol”
Apkures radiatori
„Logatrend”

- **Pie sienas stiprināmie gāzes katli**
„Logamax” U052/U054; U022k/U024k
- **Pie sienas stiprināmie gāzes kondensācijas katli**
„Logamax” GB112/GB022, GB162 (kaskādes)
- **Čuguna gāzes apkures katli (atmosferiskie)**
„Logano” G124/G234/GE334/GE434
- **Čuguna katli**
G115/G215/GE315/GE515/GE615
- **Tērauda katli (gāze/šķidrāis kurināmais)**
„Logano” SK425/SK625/SK725/S825
- **Kondensācijas tipa katli (uz grīdas novietojamie)**
„Logano Plus” GB434
- **Cietā kurināmā apkures katli**
„Logano” G211/S111
- **Karstā ūdens tvertnes**
„Logalux” SU/L/LT/SF
- **Automātiskās vadības sistēmas**
„Logamatic” 2000/4000
EMS
- **Apkures un karstā ūdens cirkulācijas sūkņi**
„Logafix”
- **Tvaika katli SHD 615/815**
- **Tvaika ģeneratori SD FIX**
- **Koģenerācijas stacijas BHKW**
- **Solārā tehnika**
„Logasol”
- **Apkures radiatori**
„Logatrend”
- **Zeme/ūdens siltumsūkņi „Logatherm WPS”**
- **Gaiss/ūdens siltumsūkņi „Logatherm WPL”**

SIA „Buderus Baltic”
„Buderus” apkures
tehnikas pārstāvniecība
Baltijas valstīs

Direktore
Natālija Vāvere

Miera ielā 90,
Rīgā,
Tālr. 7336595, 7360041
jana_sia@apollo.lv
www.jana.lv

„BAXI”, „ARBONIA”, „SYSTEMA” un „VERCO” gāzes apkures iekārtu pārstāvniecība
- Konsultācijas: siltās grīdas, dzīzainradiatori, apkure,
ūdensapgāde un kanalizācija
- Ārējo un iekšējo gāzesvadu projektēšana un montāža
- Katlumāju un apkures sistēmu montāža
- Apkures katlu tirdzniecība
- „BAXI” katlu serviss 24 stundas
- Gāzesvadu būvuzraudzība

„Jana”

Direktors
Ojārs Rozītis

Tirdzniecības vadītājs
Kaspars Kalvišķis

A. Deglava ielā 60,
Rīgā,
Tālr. 67802100
junkers@lv.bosch.com
www.junkers.lv

„Junkers” apkures iekārtu pārstāvniecība
- Ūdens sildītāji
„MiniMaxx”
- Sienas katli
„Euroline”, „Eurostar”, „Euromaxx”
- Čuguna sekciju grīdas katli
„Supraline”, „Suprastar”, „Supramax”
- Kondensācijas tipa katli
„CeraPur”, „CeraPurMAXX”, „Cerasmart”,
„CerasmartModul”, „CerasmartModul Solar”
- Karstā ūdens tvertnes
„Storcell”
- Siltumsūkņi
- Saules kolektoru sistēmas

„Junkers”
(Robert Bosch SIA)

Pārstāvniecības vadītājs
Artis Glāzers

Āraišu ielā 37,
Rīgā, LV-1039
Tālr. 67545292
Fakss 67801192
info@viessmann.com
www.viessmann.lv

Pie sienas stiprināmie gāzes katli
„Vitopend”
- **Pie sienas stiprināmie gāzes kondensācijas katli**
„Vitodens”
- **Gāzes apkures katli**
„Vitogas”
- **Šķidrā kurināmā apkures katli**
„Vitola”, „Vitorond”
- **Videjas un lielas jaudas katli**
„Vitogas”, „Vitorond”, „Vitoplex”, „Vitocrossal”, „Vitomax”
- **Karstā ūdens tvertnes**
„Vitocell”
- **Saules kolektori**
„Vitosol”
- **Siltumsūkņi**
„Vitocal”
- **Ventilācijas sistēmas**
„Vitovent”

SIA „Viessmann”

„Latvijas Gāze” palīdz tapt krāšņām Operas izrādēm

Dace Plato

Stabila vērtība – Operas gada balva

Daļa no „Latvijas Gāzes” ikgadējā ziedojuma tiek novirzīta arī LNO un Latvijas kultūras dzīvē būtiskam notikumam – tradicionālās Operas patrona gada balvas sarīkojumam. Balvas pasniedz sezonas sākumā, novērtējot labāko mākslinieku sniegumu iepriekšējā gadā. Pasākumu tradicionāli kuplina arī „Latvijas Gāzes” balvas laureātu koncerts. To translē Latvijas Televīzija, līdz ar to mākslinieku panākumus un sniegumu redz ne tikai skatītāji Operas zālē, bet daudz plašāka sabiedrība. „Padarītā darba novērtējumam „Latvijas Gāzes” balva ir ārkārtīgi svarīga, jo citas balvas Operai nav. Noteikti gribam to saglabāt arī turpmāk,” uzsver Selga Laizāne.

Svarīgs emocionālais atbalsts

LNO kopējais budžets šogad ir septiņi miljoni latu. Tāpat kā teju visos pasaules operamos, arī LNO daļu budžeta veido ziedojumi, pērn tie bija 450 000 latu. Kaut gan ar LNO kā stabilu mākslas vienību ieinteresēti sadarboties daudzi uzņēmumi, sarūpēt budžetā ziedojumus Operai nebūt nav viegls darbs. Sponsoru mainās, daži aiziet, citi nāk vietā. Tomēr, piesaistot finansiālos atbalstītājus, Opera nav ieinteresēta viegļu roku mainīt patronus, sponsorus un ziedotājus atkarībā no viņu maksāspējas. „Ar ziedotājiem vēlamies veidot stabilas, ilgstošas attiecības. Mūs vieno ne tikai naudas attiecības, bet arī emocionālās saites. Nav tā – kurš vairāk ziedo, to vairāk mīlam. Visi mūsu atbalstītāji nāk uz izrādēm, priecājas par mūsu panākumiem. Šis morālais, emocionālais atbalsts mākslinieku darbam ir ļoti nozīmīgs,” atzīst Selga Laizāne.

Arī AS „Latvijas Gāze” Valdes priekšsēdētājs Adrians Dāvis ir liels opermākslas cienītājs un biežs viesis Baltajā namā.

„Esmu tiešām lepns, ka „Latvijas Gāze” atbalsta Operu. Tas ir ne tikai gods, bet arī liela atbildība, jo Latvijas Nacionālā opera ir Latvijas lepnums. Mūsu Operu nevar salīdzināt ne ar vienu hokeja komandas uzvaru, basketbola spēli, pat ne ar Dziesmu svētkiem. Mūsu Operu apmeklē tik daudzi ārzemnieki, diplomāti, ārvalstu delegācijas. Ja ir laba opera, veidojas arī labs priekšstats par valsti. Var pat teikt, ka opera ir neliels, bet svarīgs instruments starptautiskajās attiecībās”.

AS „Latvijas Gāze” Valdes priekšsēdētājs Adrians Dāvis un Finanšu uzskaites departamenta vadītāja Svetlana Selena iejūtas mākslinieku lomā.
Foto: Andrejs Sanostins

Lai skatītāji ieraudzītu spilgtas un vienreizīgas operas un baleta izrādes, liela nozīme ir atbalstītāju ziedotājiem līdzekļiem. Latvijas Nacionālās operas (LNO) galvenā patrona gods jau otro gadu pieder „Latvijas Gāzei”. Šogad uzņēmuma ziedojums palīdzēja tapt vairākiem jauniestudējumiem – skatītāju iemīļotajām operām „Traviata” un „Karmena”, kā arī baletam „Anna Kareņina” leģendārā horeogrāfa Borisa Eifmana iestudējumā. Par „Latvijas Gāzes” sniegtā atbalsta nozīmi Operas darbā stāsta LNO izpilddirektore Selga Laizāne.

Ļauj strādāt radošāk

LNO ar saviem māksliniekiem, solistiem, kori, orķestri, tērpu un dekorāciju darbnīcām ir lielākā kultūras institūcija valstī. Pēdējos gados LNO ik sezonu iestudē sešas septiņas jaunas izrādes, tai skaitā trīs četras operas un divas trīs baleta izrādes. „Tas ir ļoti daudz, tuvu mūsu iespēju maksimumam,” atzīst Selga Laizāne.

Lai cik vilinošas un fantastiskas būtu mākslinieku ieceres, gatavojot izrādes, Operai ir strikti jārēķinās ar finansiālajiem rāmjiem. Viena jauniestudējuma tapšana izmaksā 120–160 tūkstoši latu. Šī summa pamatā tiek segta no valsts budžeta, piesaistot arī sponsoru līdzekļus. Tieši ziedojumi, arī „Latvijas Gāzes” ziedotie līdzekļi, ir tie, kas izrādes radošajai komandai ļauj īstenot arī interesantākās idejas, kas nereti ir dārgākas, bet padara iestudējumu vienreizīgu un neatkārtojamu. „Protams, pilnīgi visas idejas īstenot neizdodas. Mums ir jāstāv uz zemes, jo dzīves dārdzība aug un arī izrādes veidot kļūst dārgāk. Taču sponsoru ziedojumi ļauj nedomāt tikai par to, kā iestudēt lētāk, kas ne vienmēr attaisnojas,” stāsta Selga Laizāne.

2007. gadā „Latvijas Gāzes” ziedotā nauda pamatā izlietota iestudējumiem „Traviata”, „Karmena” un baletam „Anna Kareņina”. Piemēram, mākslinieces Kristīnes Pasternakas pasakaini skaistie tērpi operai „Traviata”, ko tā apbrīno skatītāji un par ko šuvēju ceha meistari šoruden saņēma „Latvijas Gāzes” gada balvu, tik krāšņi varēja tapt, pateicoties tieši „Latvijas Gāzes” finansiālajam atbalstam.

Ne tikai gāzes liesma olimpiskajai lāpai

No sirds
uz sirdi

LATVIJAS GAZE
LATVIJAS OLIMPISKĀS KOMITEJAS
ĢENERĀLSPONSORS

Latvijas Olimpiskās
komitejas prezidents
Aldons Vrublevskis
kopā ar Pekinas
olimpiādes simboliem.

„Latvijas Gāzei” no 1998. gada izveidojusies sadarbība ar Latvijas Olimpisko komiteju (LOK) – uzņēmums jau ilgu laiku ir viens no LOK galvenajiem sponsoriem. Šo gadu laikā ar „Latvijas Gāzes” finansālu atbalstu LOK īstenojusi olimpiskās ilgtermiņa sporta programmas hokejā, futbolā, basketbolā, burāšanā, tenisā, šķēpmešanā un citos Latvijai nozīmīgos sporta veidos. Turklāt sadarbība lielākoties plānota tā, lai atbalstu saņemtu ne tikai augstu meistarību sasnieguši atlēti, bet arī bērni un jaunieši, kas regulāri piedalās Latvijas un Eiropas jaunatnes olimpiādēs. Tāpēc LOK prezidents Aldons Vrublevskis arī turpmāk ar vislielāko prieku vēlas redzēt „Latvijas Gāzi” kā vienu no saviem lielākajiem un nopietnākajiem partneriem: „Latvijas Gāze” vienmēr augstu vērtējusi sportu un sportistu gūtos panākumus, kuru piemērs un sasniegumi ir nozīmīgi ne tikai paši par sevi, bet arī tāpēc, ka aizrauj jauno paaudzi, ļauj tai iepazīt pasaules elpu un izbaudīt apziņu – ja vien ir liela vēlēšanās, viss sasniedzams paša spēkiem. Mūsu valsti šāda atziņa ir svarīga it visās jomās, ne tikai sportā.”

Daudziem sporta cienītājiem galvenais sportiskais notikums 2008. gadā noteikti būs vasaras olimpiskās spēles, kas notiks Pekinā no 8. līdz 24. augustam.

Novembra sākumā Latvijas Olimpiskās komitejas delegācija viesojās Ķīnā un pārliecinājās, cik nopietni un atbildīgi šīs valsts iedzīvotāji ga-

tavojas svarīgajam sporta notikumam. LOK prezidents Aldons Vrublevskis arī izteica prognozes par mūsu sportistu sniegumu: „Pekinas olimpiskajās spēlēs ceram uz panākumiem svarcelšanā, modernajā piecīnā, šķēpmešanā, smailošanā, iespējams, arī kādā cīņas sporta veidā, piemēram, džudo. Labus rezultātus gaidām arī BMX riteņbraukšanā. Tie ir sporta veidi, no kuru pārstāvjiem olimpiādē gaidīsim vietas pirmajā desmitniekā. Būsim gandarīti, ja iegūsim vairāk nekā vienu medaļu un sportisti Pekinā startēs ar pilnu atdevi, parādot savus labākos rezultātus. Cerīgi raugāties arī sieviešu basketbola virzienā. Ja mūsu valsts izlase kvalificēsies olimpiskajām spēlēm, varam cerēt uz augstu rezultātu.

Lai 2008. gadā visai sportistu saimei viņu tuvinieku, līdzjutēju un atbalstītāju turētie īkšķi aizvada garām visas neveiksmes un traumas! Stiprs nav tas, kas nekrit, stiprs ir tas, kas spēj piecelties un iet tālāk!”

2007. gada Latvijas Jaunatnes ziemas olimpiādes olimpiskās uguns iedegšana. Jau vairākus gadus „Latvijas Gāze” nodrošina iespēju Ērgļos iedegt LOK olimpisko lāpu.

Mārtiņš Sirmais dod priekšroku dabasgāzes pavadam

Vineta Vizule

Lielākā daļa iedzīvotāju Latvijā savās virtuvēs ēdiena pagatavošanai izmanto gāzes plīti. Jā, laukos vēl ir mājas, kur kurina malkas plīti, bet pilsētās liek lietā arī elektriskās plīti un samērā nesen mūsu sadzīvē ienākušās mikroviļņu krāsnis. Tomēr ēdienu meistars Mārtiņš Sirmais, kurš daudziem labi pazīstams kā ēdienu karatē demonstrētais televizoru ekrānos, nešaunoties kā labāko no visiem pavadu veidiem nosauc to, kas sildāms ar gāzi.

Dabasgāze – labai draudzīgs kurināmais

Mārtiņš Sirmais uzteic gāzi kā videi draudzīgu kurināmo. „Ja ēdiena pagatavošanai izvēlētos vienīgi elektrību, – uz cik upēm Latvijā vēl būtu jāuzceļ aizsprosti, lai ierīkodu jaunas elektrostacijas? Vai arī – būtu jābūvē atomelektrostacijas! Arī malkas krājumi ir ierobežoti, jau tā Latvijā mežu kļūst arvien mazāk. Protams, kādreiz varētu beigties arī gāze, taču pagaidām tā tomēr ir visnoderīgākā mūsu vēderprieku apmierināšanai. Tāpēc esmu par gāzes plīti izmantošanu!” Dienā, kad Mārtiņš izteica šo viedokli, viņam mājās pievienoja jaunu gāzes plīti. „To man atvēlējuši sponsori, un rādās, tā būs vēl parocīgāka. Attīstoties tehnoloģijām, mainās arī gāzes plīti. Ne vairs tās, kas kādreiz komunālajos dzīvokļos piekvēpināja gaisu. Modernajām gāzes plītim ir degļi ar platākām sprauslām un liesma plūst daudz vienmērīgāk, tam ir nozīme arī ēdiena pagatavošanas procesā.”

Ikdienas maltītei vislabākā ir gāzes plīts

Mārtiņš norāda arī uz kādu gāzes plīti mīnusu. „Ja vērtējam cepeškrāsnis, tad gan labāk izvēlos elektrisko, jo cepeškrāsnī ceptas kūkas smaržu un garšu var ietekmēt gāzes īpatnējā smarža un degšanas procesā radušies sodrēji. Savukārt ar malku kurinātā krāsnī cepta maize iegūs pavisam citu aromātu, nekā ja to ceptu elektriskajā krāsnī. Taču kūkas cepam galvenokārt svētku reizēs, arī pašceptu maizi vairs ēd tikai retajās ģimenēs. Tāpēc dienišķās maltītes pagatavošanai visnoderīgākā ir un paliek dabasgāze!”

Labam steikam vajag lielu liesmu

„Dabasgāzei ir tā priekšrocība, ka varam pēc vajadzības regulēt uguns liesmas padevi, līdz ar to arī ēdiena pagatavošanai nepieciešamo temperatūru, turklāt, ja vēlamies, liesmu varam arī strauji apdzēst. Ne malkas plītij, ne elektriskajai plītij šādu priekšrocību nav, taču daudzu produktu pareizai pagatavošanai nepieciešams noteikts temperatūras režīms. Austrumos tik plaši izmantotās vokpannas, kurās sautē dārzeņus, paredzētas lietošanai vienīgi uz gāzes plīti degļa. Panna nederēs, ja mājās ir elektriskā plīti. Vēl varu minēt, ka, piemēram, kvalitatīva steika pagatavošanai jau pašā cepšanas sākumā galai vajadzīgs šoks – strauji apceptot ļoti augstā temperatūrā, kas novērš tās sulošanos. To var panākt, ja cepšanai izmanto gāzi!”

BAXI

Trešās paaudzes tehnoloģijas: viss ģeniālais ir vienkāršs!

Ērtības rokas stiepiena attālumā!

Jaunie Baxi Luna3 Comfort
pie sienas stiprināmie apkures katli
ir aprīkoti un komplektēti
ar inovatīvu tālvadības pulti,
kas ļauj apkures katlu programmēt
un diagnosticēt.

Miera ielā 90, Rīga
Tālr. 7336595, 7360041
www.jana.lv

Baudi ziemu kopā ar JUNKERS kondensācijas tipa apkures tehniku!

JUNKERS saules kolektori **FKT** kombinācijā ar kondensācijas tipa apkures iekārtu **CERASMARTMODUL-Solar** ir ideāls risinājums privātmājas apkurei un siltā ūdens sagatavošanai. Jūs ne tikai lietojiet bezmaksas saules enerģiju ūdens uzsildīšanai, bet arī samaziniet apkures izmaksas, izmantojot augstas efektivitātes kondensācijas tipa iekārtu. **CERASMARTMODUL-Solar** konstrukcija aizplūstošo dūmgāzu siltumu ļauj izlietot apkures vajadzībām, tādējādi nodrošinot augstu efektivitāti.

Ko tas nozīmē kombinācijā ar saules kolektoriem?
Jūs ietaupiet enerģiju 365 dienas gadā!

Dzīvo silti!

www.junkers.lv

 JUNKERS
Bosch Grupa